

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1957

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΔΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1960

Μαίρη Έμμα Παπαδάκη
18868

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

“Η Αύγουλα προβάλλει από τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἥλιου καὶ λέγει: ✓

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

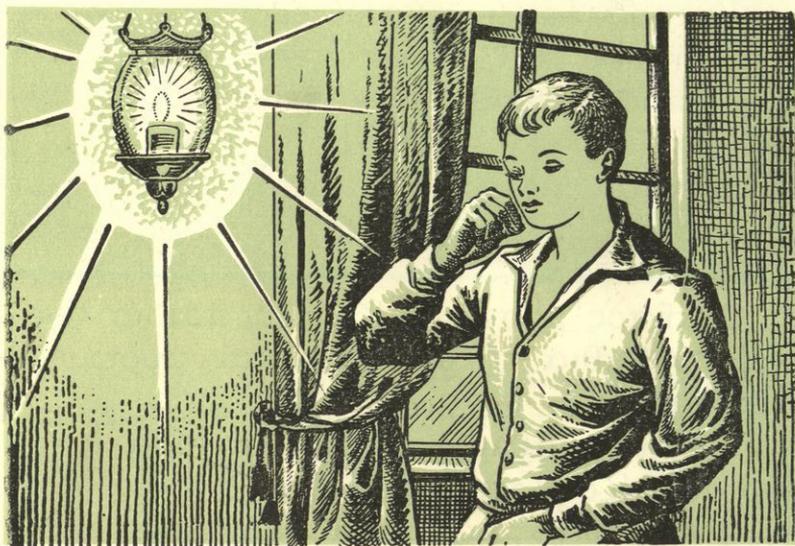
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαιδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι όλα εμπρός χαρωπά
μέ δροσάτη καρδιά
καί τραγούδια γλυκά
'τοιμασθήτε,

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
πὸν σὲ λίγο ἀρχινᾶ
καί προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἔμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του:

*Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλὸ,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράματα.*

Ύστερα λέγει «καλημέρα» σέ ὄλους. Στή μητέρα καί στόν πατέρα, στή γιαγιά καί στόν παππού καί κατεβαίνει στόν κήπο. Ἐκεῖ τρέχει καί ἡ ἑξαδελφούλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζί στό σχολεῖο καί μάλιστα καί οἱ δυὸ στήν τρίτη τάξι.

Ὁ κήπος μοσχομουρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καί μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καί σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἐχουν μάθει, πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στόν κήπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καί φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στό σπίτι καί βάζουν τὰ λουλούδια στό ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, πού εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καί κάθονται ὄλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινὸ τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ένα πρωινό, ή καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τις ἄλλες φορές καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

Ὑστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἀνοίξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τις γειτονιές ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρὰ, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἐξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἀφοῦ ἔγινε ὁ ἀγίασμός καὶ ὁ παπᾶς, μ' ἓνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τις τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντῆς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε :

— “Όλα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζί μὲ τοὺς δασκάλους σας, πὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτὰ, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξι θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἀγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρια,
μικρὸ θρανίο μου παλιό.

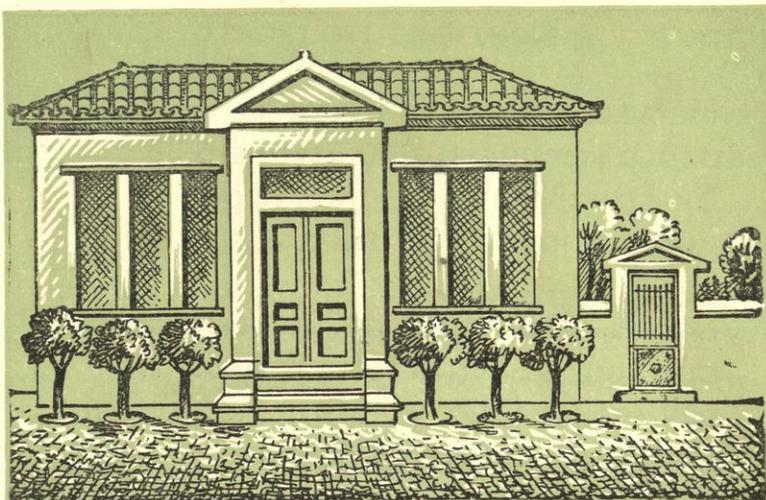
Γωνιά, πὺν πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἰδῆς νὰ εἶμαι κοντὰ σου
ξανά καὶ τούτη τῆ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι' ἔχω ἓνα χρέος πιὸ βαρῦ.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλὴ, πού τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἠλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιά μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἐορτὲς κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὰ εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιχνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα

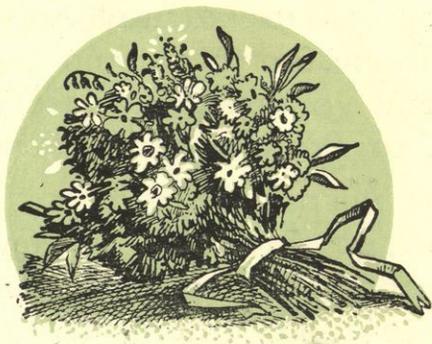
ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος, μὲ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χωριό. " Ἀρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γεμᾶτες πορτοκάλλια καὶ μανδαρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιά.

Ἐν αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δένδρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κήπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλλα, πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτευμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλη. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές - συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς Ἑκτης τάξεως.

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν ὀμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

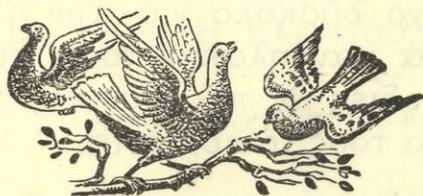
Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὡς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλαῖ ἡ ψυχὴ.
Κι ἡ χαρὰ μας ὅλη
γυρὸ του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

« Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

“Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στοὺς σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἤμπο-
ρεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στε-
νὰ ἢ μπαλωμένα. Ὅμως ποτὲ δὲν εἶναι λε-
ρωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

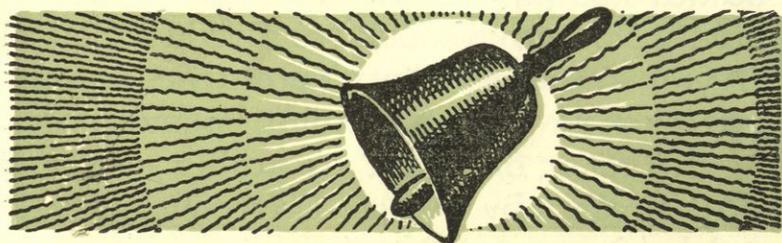
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου.
Κι ὅταν πηγαίνουν στοὺς σπῆτι, τὴ βγάξουν
καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπὶ ἀρχεὶ καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ
ταινία, ποὺ λέγει: «Ἡ καθαριότητα εἶναι
μισὴ ἀρχοντιά». Τὴν ἔχει τοποθετήσῃ ἡ ὀ-
μάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβῃ τὴν
ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ
παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ ἤμποροῦν καὶ τὰ
φροντίζουν μόνον τοὺς ὄλα αὐτὰ.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπου-
νίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους,
βουρτσίζουν τὰ ροῦχα τους, κόβουν τὰ νύ-
χια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὄλα αὐτὰ ;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιὰτὶ αὐτὸ
εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους.
Ἄλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες
καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώ-
νουν μόνον τοὺς τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὠρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὠρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἕναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζη νὰ μαθαίνουμε γράμματα καὶ νὰ γίνουμε καλοὶ ἄνθρωποι.»²

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθη ἀπὸ τὰ παιδιά πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλὰ.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερές βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν.

Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν έτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

Ἔτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἐγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἄκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμὰ
ἢ Ἐλένη πλησιάζει :
— Καλησπέρα σου, μαμά !
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

Ἔμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἔμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητικὴ
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

Ἔμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μ' ἂν τ' ἀκούσης, θ' ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης :
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

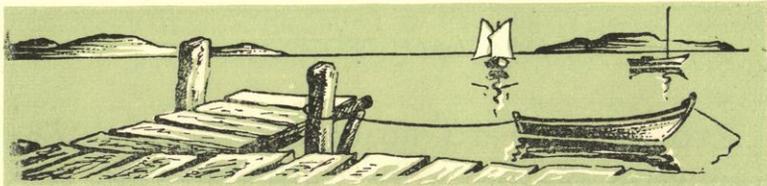
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σε βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

»Θεέ μου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ Σε βλέπω στὴν καρδιά τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

»Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἕνα καλὸ, εὐγενικὸ, τακτικὸ, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια.»

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ο Κωστάκης και η Έλενίτσα διηγούνται στην τάξι τί χαρούμενη ζωή επέερασαν τὸ καλοκαίρι.

Ήτο Αύγουστος. "Ολος ὁ κόσμος εὐρίσκετο στὶς ἔξοχές και στὰ κτήματα." Ἄλλοι στὰ ψηλά βουνά και ἄλλοι στὰ δροσερά νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη και τῆς Έλενίτσας ἦσαν στὸ ἔξοχικό τους κτήμα. Μαζί τους ἦτο και ἡ κυρά Γιαννούλα μὲ τὰ δυὸ της παιδιά, τὸ Φώτη και τὴ Βασιλικούλα.

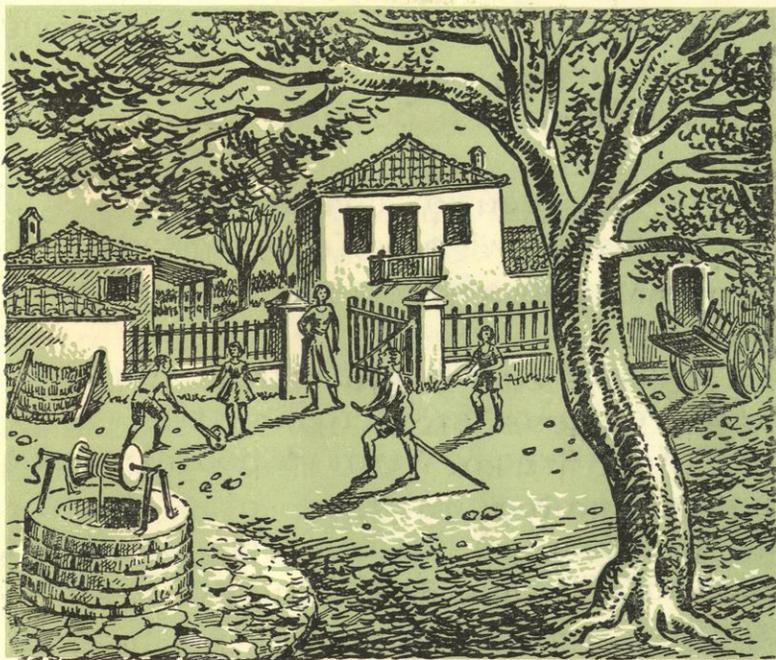
Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου και τῆς Ἄνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὄλα μαζί, πότε στὸ ἕνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο και περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὠρές των.

« Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οί συκιές και οί ἀχλαδιές γεμᾶτες μω-
ρωδᾶτα σῦκα και ἀχλάδια.

Σέ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ
μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν με

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν κα-
βουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν ὅλοι μαζί με τοὺς
γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα-
σάν καθρέπτῃς.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἄερα, ποῦ ἦτο δροσερός καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπήσωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆτσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξαναέλθη στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε !

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξει, μὰ ἡ μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε ὅλοιμαζί. “Ἐτοιμοι, ἐμπρός, μάρς. “Ἐνα, δύο, τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοιμαζί.

— Κρύα ποῦ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν. >

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέσα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι ἀναγκάζονται νὰ βουτηθοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν
τώρα τὶς κολοκύθες τῶν καὶ κολυμβοῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νά ἕνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει
τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

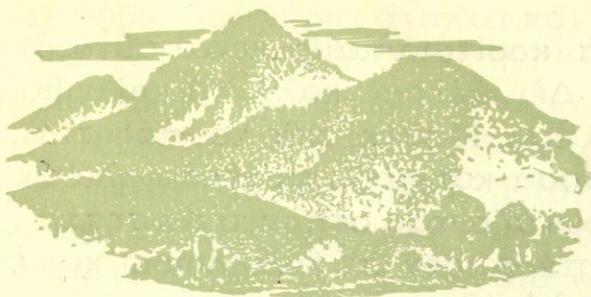
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές -
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὸ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν, χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη - ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμποῦν.

Ἡ Ἐλενίσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

—Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἐγὼ μὲ τίς κολοκύθες;

—Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

—Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὀδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχι των.

—Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τὶ ὠραία πού στέκει ἐπάνω στὸ νερό ἡ Ἐλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τε-
χνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει
ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ
αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει:

— Ἐλᾶτέ ἔξω τώρα. Ἄρκετὰ ἐμείνατε
μέσα στὸ νερό.

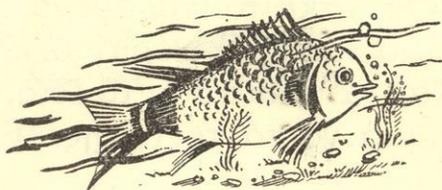
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

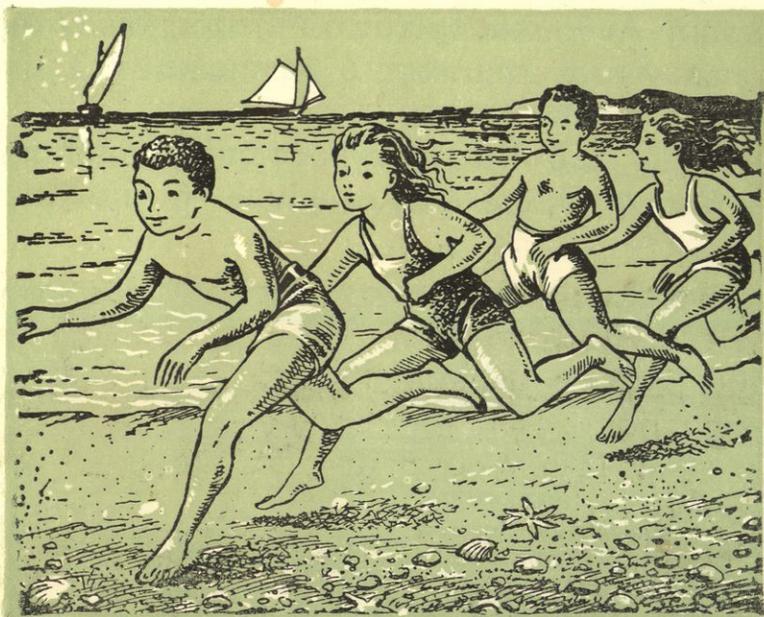
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὄμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά:

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φθάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θά εἰπῶ, θά ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! Ἔνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τετάρτη ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

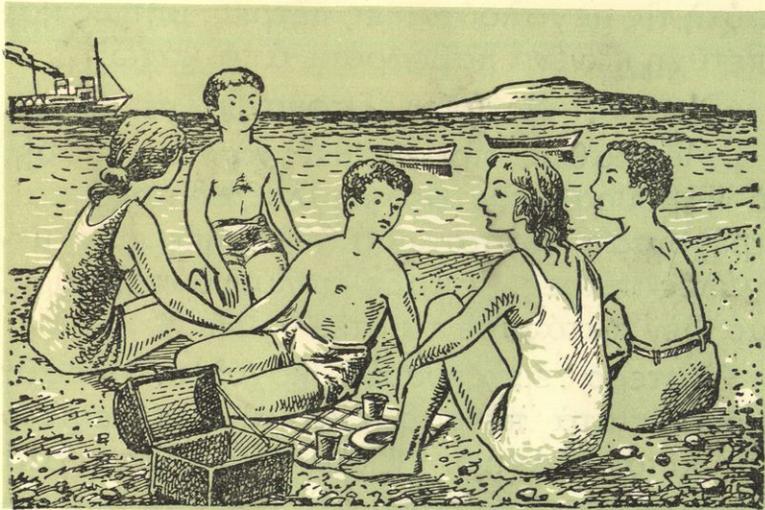

κρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦλθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέγει ὁ Κωστάκης, νὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ πολλὰς φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη και έπέταξε ένα βότσαλο, μιὰ στρογυλή πλακουδερή πέτρα, στή θάλασσα.ν
Μιά, δυό, τρείς, τέσσερες, πέντε φορές έπήδησε ή πέτρα και βούλιαξε. Έπάνω στην ήσυχη θάλασσα έσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιό μεγάλοι, ώσου έσβησαν.

Μιά, δυό, τρείς έπήδησε ή πέτρα του Κωστάκη. Η Έλενίτσα και ή Βασιλικούλα δέν τὰ καταφέρνουν νά πηδήσουν οί πέτρες των. Καθώς τics πετοϋν, μπλούμ! και βουλιάζουν άμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τῶν.

— Ἐπιάσατε κανένα; τοὺς ἐρωτᾷ.

— Ὅχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ - λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα λοξὰ, ἐχώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἐψαξε πολὺ νὰ τὸν εὔρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ἦστερα ἐμάζευσαν κοχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.†

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τοῦς μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἤσυχα - ἤσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατὰλευκοὶ γλάροι.

Νά και ἓνα πλοῖο μακριά, πού περνᾷ ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

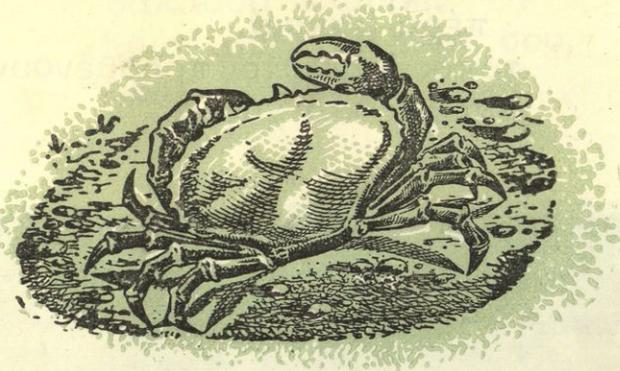
— Τί ώραία νά ἦμαστε μέσα, νά ἔταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

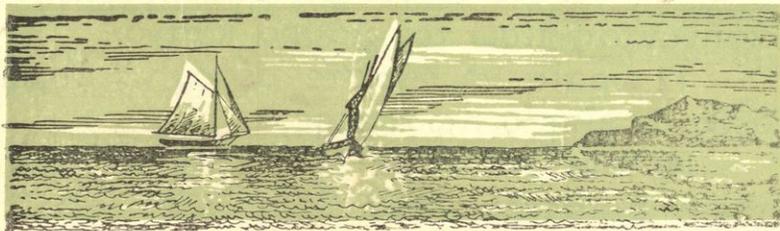
— Θέλετε νά πάμε μὲ τὴ βάρκα; ἐρώ-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἄμμου-
διά.

Ἐμπήκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἄρχισε νά τραβᾷ μὲ δύναμη τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παι-
διά ἐτραγουδοῦσαν:

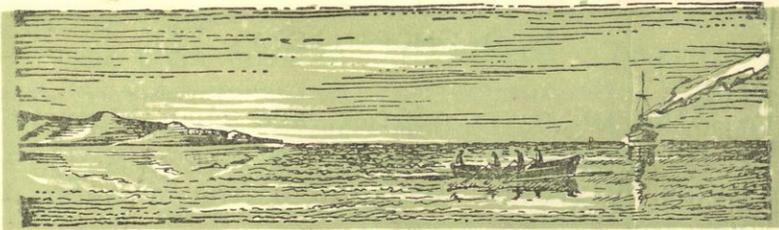

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιᾶ,
φύσα, ἄερα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίни τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χωρὲς καὶ χωριά.

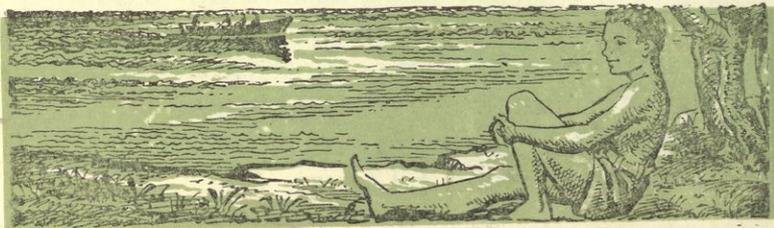

Φύσα, αέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὄλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, πού εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζη :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, ὁμῶς εἶναι ὁμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὁμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, πού ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

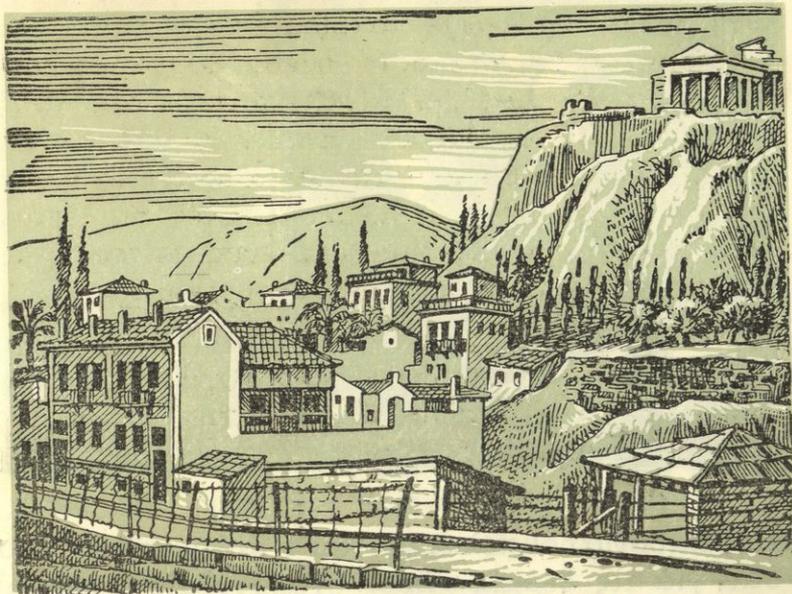
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τίς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτείες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολὶ τῆς, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλαζίος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφη χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ἱστορίαν της. Πρέπει νὰ μάθετε τίς θυσίες, τοὺς ἡρωισμούς, πού ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ τῆς, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερφάνεια, πού εἶσθε Ἑλληνές.

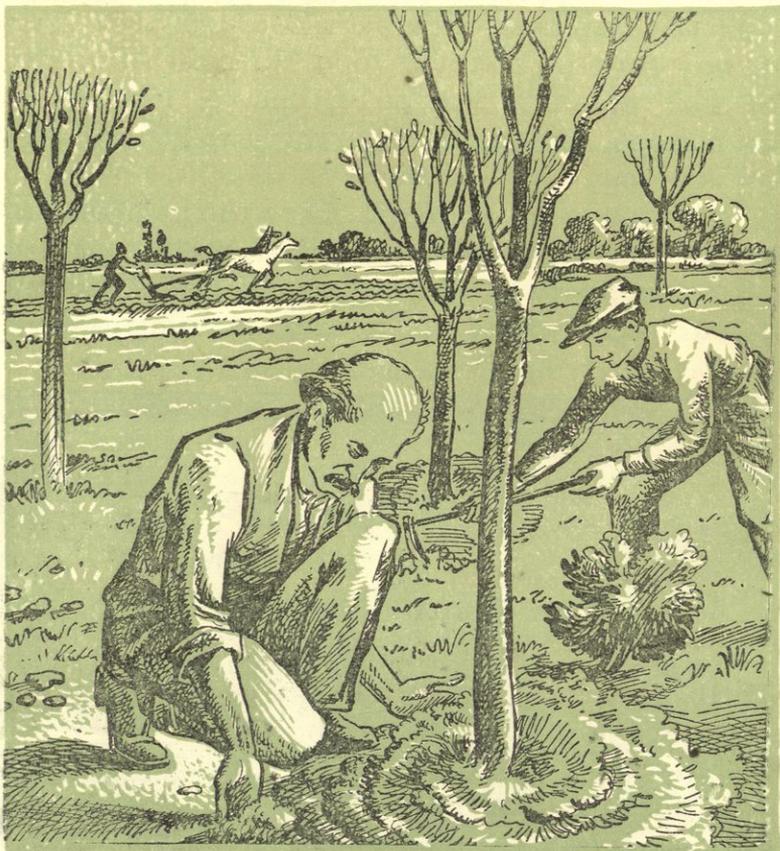
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ο δάσκαλος, ὅσοι ἀναγκάζονται νὰ ξενιτευθοῦν, νὰ λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; Ὅσοι Ἕλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἡμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δευτέρα πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνονται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εὐτυχησμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σβῆσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἑλενίσσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἐξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζῆσῃ ἐδῶ, πού ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πού ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε. 4

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικές κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χώρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε-πότε νὰ συννεφιάζη καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὔτε μεγάλη ζέστη οὔτε πολὺ κρύο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὸ λίπασμα τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὀριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ρούχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἓνα ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια.
Στὸ χαντάκι ἔμαζευθῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποῦ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, ποῦ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλη, νάβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
θάρθη ἢ χειμωνιά.
Θάρθουν κρύα, θάρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπερδίντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γειᾶτοι ὄρεξι.

— Τί ὠραῖον ἤσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά! —

— Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. Ὅμως, γιὰ ἰδὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τί γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο!

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴν των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμίν των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιὰ καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειὰ των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἤξεύρουν, πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρά των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέγει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιᾶνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. Ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. Ἄλλο

παραμύθι λέγει, πώς ο τζίτζικας κάθεται στα τρυφερά κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτᾶ τὴ σουβλερὴ του γλῶσσα στὴ φλούδα.

Ἄπο ἐκεῖ ρουφᾷ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στοῦ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾷ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νουστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

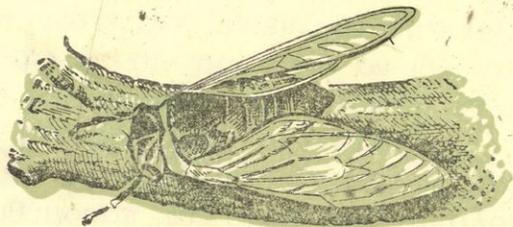
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπάρμπα-θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοὺ πιάσω ἐγὼ ἕναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-θανάσης προσεκτικὰ στοῦ δενδράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὁμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι ἐγέλασαν.

Ἦστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἔνα φίδι, ἔνα φίδι!

Ἄλλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάριπα-Θανάσης μ' ἓνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιὰ, εἶδαν τὸ φίδι. Ἦτο πιά σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινούσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρῃ τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχι! εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τῆς. Ἔχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσῃ, ἂν δὲν τὸν προφθᾶσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἤμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνον στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρο μου καὶ ἓνας γέρος — Θεὸς χωρὲς τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο-Δημήτρης — ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καί νά τὸ φτύνη. Ἔτσι ἐγένετο τότε. Δὲν ἐπρό-
φθασε λοιπὸν νά περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὄλο μου τὸ
κορμί καὶ ἐσώθηκα.

Ἐὰν τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενί-
τσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε:

— Δὲν εἶναι σπάνιο νά δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι,
ὅταν εὐρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια.
Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νά γνωρίζῃ ὁ καθένας
τί πρέπει νά κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ο Κωστάκης.

— Πρώτα-πρώτα, πρέπει άμέσως νά δέσωμε τὸ μέρος, πὸν ἔδαγκώθηκε, πὸν ψηλά ἀπὸ ἐκεῖ πὸν εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδύλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νά εἶναι πάρα πολὺ σφικτὸ, ὥστε νά σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ νά μὴν ἠμπορέσῃ νά προχωρήσῃ τὸ δηλητήριον πρὸς τὴν καρδιά.

Ἄμέσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὀχιάς, πὸν πρέπει νά τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὀλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νά τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερον δηλητηριασμένο αἷμα.

Ἄν ἔχομε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντούζα, γιὰ νά τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριον. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερό σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρώτες βοήθειες, δηλαδή τὸ σφικτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἢ καυτηρίασις, πρέπει νά γίνουν ἄμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τὶς πρώτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νά καταφύγωμε στὸν ἰατρό.

Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτῆ τῆς ὀχιάς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πὸς θὰ πεταχθῆ

καμιά ὀχιά νὰ τὴν δαγκώση. Ἐκοίταζε τὸ σκοτωμένο φίδι καὶ ἐθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ στολίδια, πὺ ἐστόλιζαν τὸ κορμί του. Ὀλόκληρο κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαϊτάνι.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του, τὸ ἄσπρο.

— Ἄντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

Ἐπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Ἦλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἠθέλησαν νὰ πάρουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρύγο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἠσυχάση :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἐσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαίνουν ὅλη τὴν ὥρα, οὔτε ὑπάρχουν πολλὰ ἐδῶ. [✓]

Τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ ἦλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ-Νικόλας. Ἦτο ἓνας ὑψηλός, λιγνός ἄνδρας, μὲ τὸ ὄπλο του κρεμασμένο στὸν ὤμο καὶ μὲ τὴ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

Ὁ κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ ὀχιά ἐσκότωσαν τώρα δὰ οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

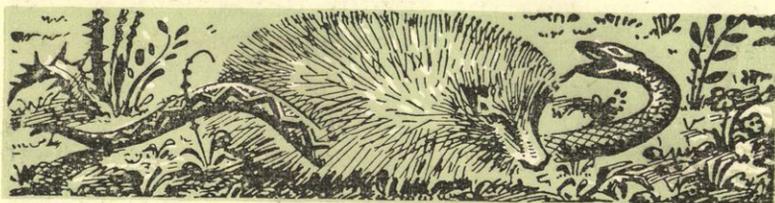
— Μπᾶ; ἔκαμε ὁ κύρ - Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοῖρα! Ἐγλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὕρη ἀπὸ τὶς κοπέλλες. Ἐδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαντζόχοιρο ὡς μιὰ ὀκά.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Δὲν τὸν ξέρετε; Ἄ! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ἰδῆτε; ἐρώτησεν ὁ κύρ - Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθοῦλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἄκουσαν πὼς ἐπιάσατε ἓνα σκαντζόχοιρο. ἤλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιά ἓνα καλάθι καὶ τὸ ἀνοιξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὄλο ἀγκάθια, ἦτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἀδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινῆται, ν' ἀνοίγη σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνει. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἓνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουγιοῦ.

— Ἄ, τί περιεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῆ πιὸ κοντά.

Ὁ σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχη, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἔπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιὰ του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἦσαν τόσο φοβισμένα! Ἄ-
μέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι καὶ ἔγινε ἓνα στρογ-
γυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ
παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφικτὰ
μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κου-
λουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγη, μὰ δὲν ἤμπο-
ρεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ
ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται
καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδι-
πλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἄμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φω-
λιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες
κάτω. Ὕστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐ-
τὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμέ-
νος πηγαίνει τότε στὰ παιδιὰ του, στὴ φωλιά.

— Ἀφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾷ τὶς
ὀχιές, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ
πάη στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιώργης, τὸν
θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύ-
λακα.

Ἄφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα
ἐπῆραν τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινω-
μένα σῦκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη
καὶ μὲ τὸν κύρ-Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρι-
σαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

° Όλος ο κόσμος εύρίσκεται σέ κίνησι.

Κάρρα και αύτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνούν όλοένα. Άνάμεσα στά κλήματα παλληκάρια και κοπέλλες, με τά καλάθια στά χέρια, τρυγούν.

° Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα εύρίσκονται ακόμη στό κτήμά των, στην έξοχή. Έχουν την άδεια νά βοηθήσουν και αύτοι στόν τρύγο. Άπό πολύ πρωί με τό γλυκοχάραμα, έσηκώθηκαν και έπήγαν και αύτοι στό άμπέλι με τούς άλλους έργάτες.

Κρατούν ό καθένας τό μικρό του καλάθιακι και ένα μαχαιράκι. Σέ κάθε κλήμα σταματούν. Άφή-

νον κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσοχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

Ἄμα γεμίσουν τὸ καλάθκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὔτε ξεύρουν!

Ἔργάζονται μὲ ὄρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζί μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἓνα ἀπ' αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ἈΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΗΣΙΟ

Ἔνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἓνα πουλί βουνήσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε
στοῦ σταυραίτου τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνήσιου:
— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρέ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.
Ἄν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὄλον τὸν Ἄλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὄμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομμάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δημοτικὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σε μιά ρώγα από σταφύλι
ἔπεσαν ὀχτῶ σπουργίτες
κι ἔτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό, 5
τσιριτρί, τσιριτρό! >

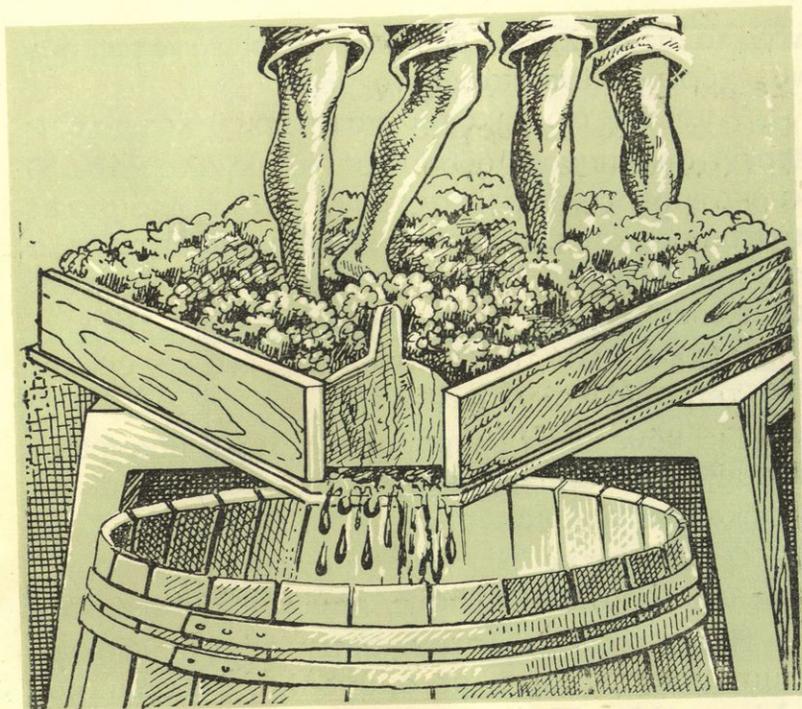
Ἐχτυπούσανε τῖς μύτες
κι ἔκουνοῦσαν τῖς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιά ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφήκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἄερα
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποῦ ἦτο γεμᾶτο ὡς ἐπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ-καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἐχόρευαν ἓνα παράξενο χορό.

Ἐπὶ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μούστος σ' ἓνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποῦ ἦτο δίπλα καθαρὸ, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἄδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἔμετροῦσε : ἓνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἓνα μολύβι καὶ ἓνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἔτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια γραμμὴ. Στὸ τέλος ἔμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εὗρῆκε σωστὲς διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα - Θανάσης, ποῦ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτιασε μὲ μούστο νόστιμη μουσταλευριά μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλλα. Ἐπειτὰ ἔφτιασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μούστο γιὰ νὰ φτιάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσῃ καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρὰ, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

◀ Ο Κωστάκης πρωί-πρωί εξύπνησε και άκουσε τον πατέρα του, που έψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

«Α, ναι! Άμέσως έθυμήθηκε. Ο πατέρας του έχει σήμερα την έορτή του. Η μητέρα του θα φορέσει τὸ καινούργιο της φόρεμα και θα στέκεται στη σάλα νὰ δέχεται τις επισκέψεις. Η σάλα θὰ είναι ωραία στολισμένη με άγιοδημητριακά και τριαντάφυλλα και στὸ έρμάρι θὰ είναι σωρὸ γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....»

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἐξύπνησες; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

Γ— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία. ✓ ↵

Ὁ Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες τοῦ κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε: ✓

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρὸ.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸ ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔλθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα:

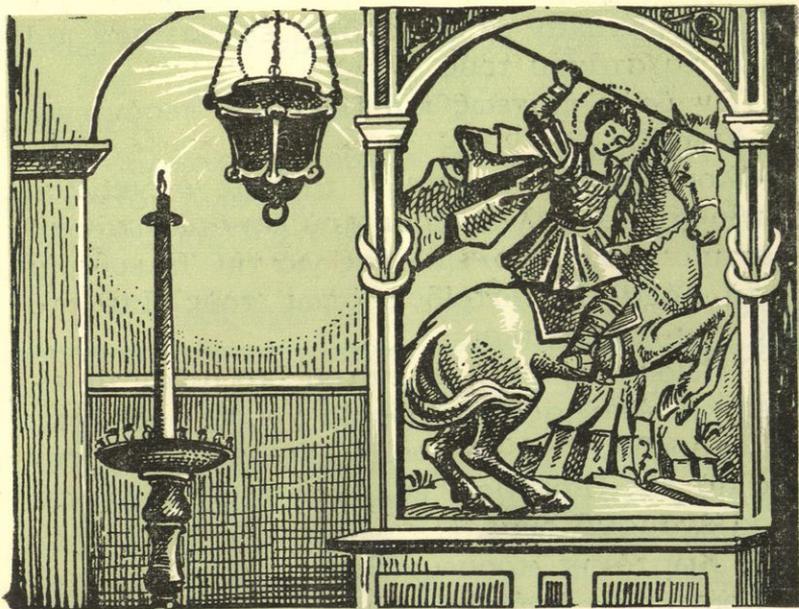
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπᾶς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθῶς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία;

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε! ↵

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στὴν ἐκκλησία. Ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἄναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σιάυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὕστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

Ὁ ψαλτὴς ἔψαλλε. Ὅλοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

Όταν έβγῆκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους.

« Τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων » εἶπε ὁ παπᾶς.

Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, πού ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμώντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ὠραία χρυσᾶ φορέματα, πού ἐφοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. Ὁ Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἐχαμογελοῦσε.

Ὁ Κωστάκης προσευχήθηκε :

« Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

« Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρὸ σας.

Ὁ Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρὸ του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δώσε στὸν πατέρα μου, ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία ».

Ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἀγίους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη :

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πῶς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιόφως, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρο στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι :

— Μὴ μιλάτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐπρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της :

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτικὴ, ὥσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθῶς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸ κανδήλι, ποὺ ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, τῆς ἦλθε στὸν νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της :

Χρυσὸ κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτίνα του ἂν τὰ φθάσῃ.

Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιά φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
ποὺ ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σε λίγο έπλησίασε κοντά της ή συμμαθήτριά της ή Γεωργία και τής έψιθύρισε:

— Έλενίτσα, με γειά τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιός σου τό ῥαψε;

Μά ή Έλενίτσα, δέν ώμίλησε καθόλου, παρά έκαμε νόημα τής Γεωργίας νά σιωπήση.

Όταν ὁ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων...», ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πάμε νά πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὠραία Πύλη έστέκετο ὁ παπᾶς και έμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος έπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ έφιλοῦσε τὸ χέρι και έφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο και ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

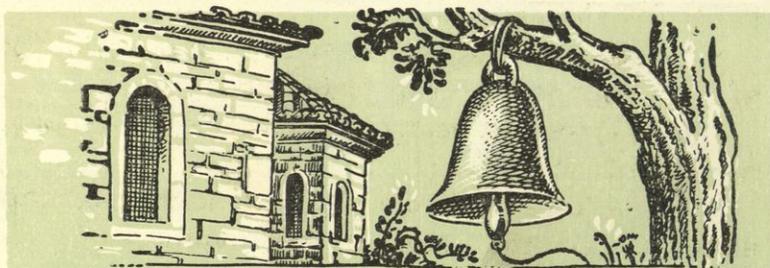
— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς, γιατί έσταθήκατε στὴν έκκλησία φρόνιμα.

Καθῶς έβγαιναν ἀπὸ τὴν έκκλησία, οἱ γνωστοὶ έχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη και τοῦ έλεγαν:

— Χρόνια πολλά, κύρ-Δημήτρη!

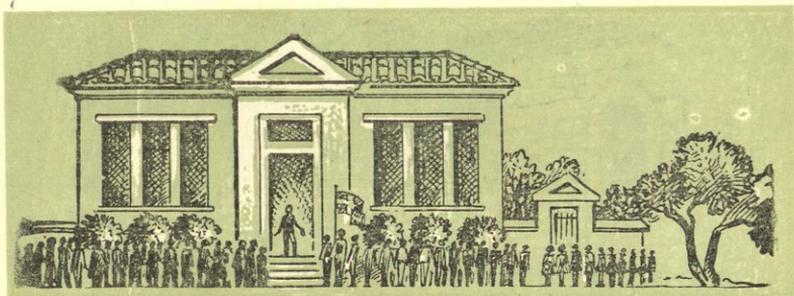
Ὁ Κωστάκης έθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις έλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾶ.
— Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακῆ,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ ;
— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια τῶν μὲ κτένι ἔχωρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερὰ,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦσαν μιὰ χαρὰ.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τῆ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
Σ' ὅλη ἔχυθηκε τῆ στράτα μὸσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζί τῶν ἔρχεται ὁ Χριστὸς.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἑορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ὄλα τὰ παιδιὰ καὶ ὄλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὠραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὠραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρια σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχή
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνου σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, πὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρὸς, πὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφή,
εἶν' ὁ φάρος, πὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφὴ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἅγια σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

« Τὰ πρῶτα βήματα »

Ἰωάννης Πολέμης

« Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία :

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερό σύμβολο τοῦ Ἔθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γαλανόλευκη.

« Κάθε Ἔθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν
ὑφανε ἡ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ
ὑπερήφανη κυματίζει, καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωϊσμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένα καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἠπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωϊκὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκη Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὀμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνον.

Περιμένει νὰ στηθῆ ἡ Κύπρο καὶ τὴν Βό-
ρειο Ἠπειρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
᾽Ορθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος!

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Ζήτω ἡ γαλαιόλευκη Σημαία μας!

᾽Ολοὶ ἐφώνησαν δυνατὰ «Ζήτωωωω!» καὶ
ἐκλείσει ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν ᾽Υμνο. >

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα. ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν, κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἔλεγαν « χρόνια πολλά ».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμιεὶ καὶ ποτό. Ἦτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Ἦν ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστός μὲ ὄλους.

Ἦλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

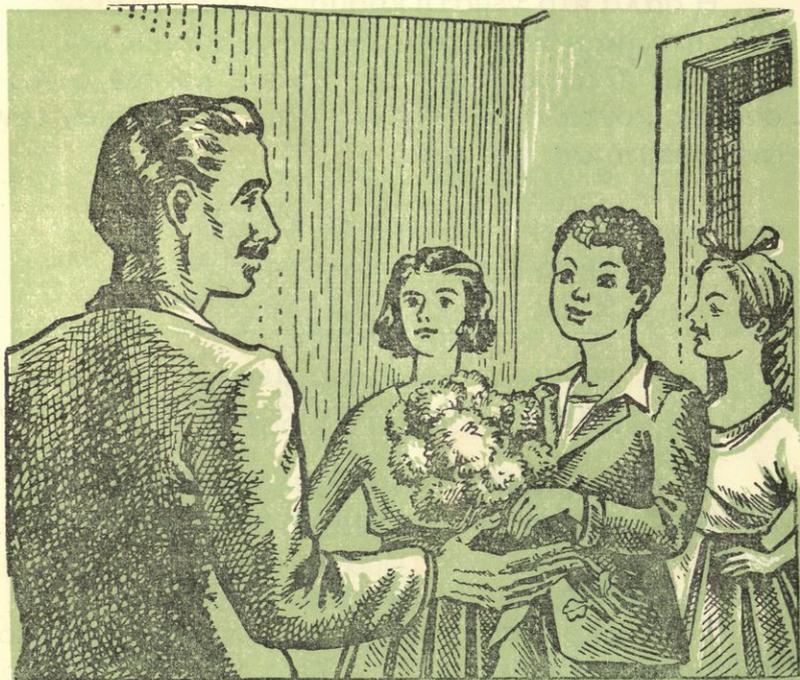
Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἕναν κουραμιεὶ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἕναν καὶ ἐκάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες των γύρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεὸς σου.

Καὶ τὰ ἐξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας. >

Ἐφοῦ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἐκοψαν λοιπὸν ὠραία ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτιασαν μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη.

Καθὼς ἐμπήκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἐλα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐν-
τράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν
ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κω-
στάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν
ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

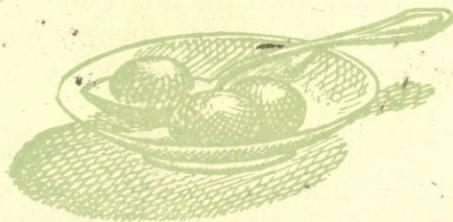
◁ Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄνδρας ζηλευτός, *et*

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἐχειροκρότησαν καὶ ὁ
πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν ἐφί-
λησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

– Ἔλα Ἐλενίτσα, πές καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο
ποίημα, πὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα
καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἐλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρα-
κάτω ποίημα:

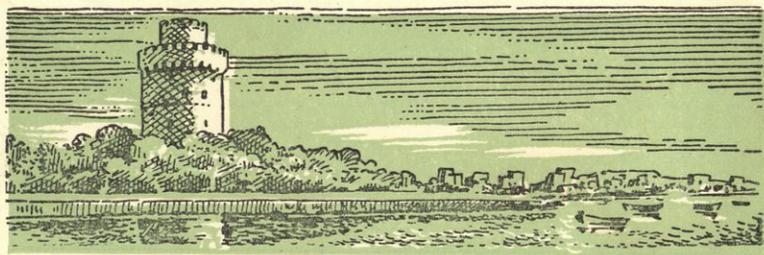

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσῆ μου ἡ μητέρα! ♪

Ἐξω, πὸν ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ὁ χρυσὸς μου ὁ πατέρας!

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραῖα στὸ σχολειό;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἴμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ (28η Ὀκτωβρίου)

Προχθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἦτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ εἶπε, πὼς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἑορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἐξώστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωῖ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν κίνδυνον, ποὺ ἄπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἶχαν κηρῦξει τότε ἐξαφνικὰ τὸν πόλεμον.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά κι ἐκαλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἕλληνες στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

Όλοι οι Έλληνες έτρεξαν πρόθυμα στη φωνή της Πατρίδος. Άφησαν τὰ σπίτια τους, τούς γονείς, τὴν οικογένειά τους, τὴ δουλειά τους. Έτρεξαν ἀπ' ὄλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὄλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ ὁ πόλε-

μος, πὸ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἐχθροί, ἦτο ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὠρμησαν στὴ φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χεῖλη ἐσκαρφάλωσαν στ' ἀπόκρημα καὶ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη. Τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ἐγέμισε λάμφι.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἐορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ Χωριό.

Ἐκ τῆς ἡμέρας τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσαι τὸ σχο-
λεῖο μὲ μικρὰς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες
γαλανόλευκες ἐπιγραφάς.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει
στὸ Ἡρῶ τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνια
ἀπὸ δάφνη καὶ ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ
Ἡρῶ εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω
στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν
ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, πού ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα.
Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγῦρο μὲ κάγκελλα καὶ
ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν-
λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια
στὸ στήθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοι-
νοτικὸ Συμβούλιο, ὁ παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχο-
λεῖου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι
τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γε-
μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

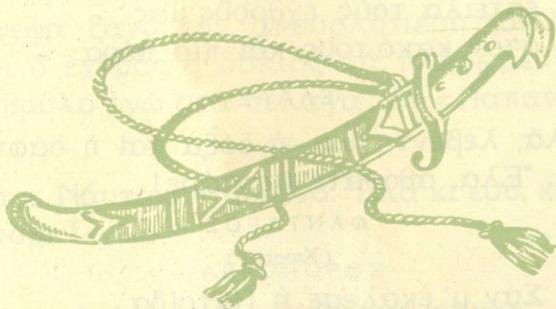

< Έμπρός! Όλόρθοι, άτρόμαχτοι.
 Μαυρίλα, άστροπελέκι.
 Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε.
 καὶ νά ἡ βροντή, τουφέκι. > 0
 Στὸν Πίνδο άπ' τὸν Ταῦγετο
 καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα
 μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
 κι ἕνας ὁ νοῦς: Έμπρός!

Έμπρός, άδέρφια, άτράνταχτοι.
 κι ἄς πέφτη άστροπελέκι.
 Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
 βρόντησε τὸ τουφέκι.
 Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη,
 έμπρός. Ἡ Έλλάδα λάμπει,
 άχολογᾶν οἱ κάμποι,
 καίνε οἱ καρδιές. Έμπρός! >

« Παιδική Ἀνθολογία »

Κ. Παλαμάς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Σ

28^η Ὀκτωβρίου 1940. Ἡμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἰδέα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμὸ. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. Ἔλα, ἀθάνατε Τσολιᾶ!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὄπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας «ἀέρα!»
ἔστειλα τοὺς ἐχθροὺς μας
στὸν κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ
ἀξιζοῦν. Ἔλα, ἀθάνατε Φαντάρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὄπλα ἐκείνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἕναν ὑπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἡπειρὸ μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξεις, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατο Ναυτάκι !

ΝΑΥΤΗΣ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας, στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκείνο,
ὠρκίστηκα πὼς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά ἴκανα ἐγὼ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρῦλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν « Παπανικολῆ ».

ΕΛΛΑΣ

Εὐγε, Ναυτάκι τιμημένο. Ἔλα κι ἐσύ, καλέ μου
Ἀεροπόρε !

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἢμουν κι ἐγὼ παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στο μεγάλο πανηγύρι του Σαράντα.
Τόν έχθρό, πού ἔφευγε, ἀπὸ ψηλά κοιτούσα
καί με τίς βόμβες μου τόν γλυκοχαιρετούσα.
Δέν σταματούσα· καί με ἥλιο καί με τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ έχθρου τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καί πάντα ἀνίκητο, γιατί ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Σταυρατέ μου δοξασμένε. Ἔλα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζί με τὸν Τσολιᾶ καί τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τῆ φωτιά.
ποτέ μου δέν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τῆ γλυκειά
Πόσες φορές στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σάν μάννα κι ἀδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δέν ἔκλεισα οὔτε μάτι-
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἢ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. Ἔλα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στοῦ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δέν ἔμεινα στὴν μπάντα.
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἐκεῖ στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα - μέρα στου Στρατιώτη τή Φανέλλα.
Πήρα τουφέκι πλάι στου Τσολιᾶ τή φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλό μου Σω-
φεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκειὰ μας μάννα.
ἐφόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκώνη
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμὰνα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τὴ γραμμή,
ἄρπαζα τὰνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμῆ.

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὔγε σὲ ὅ-
λους σας. Εὔγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομὴ του ἐκερδίσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιά κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγοῦδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἄθῆνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἄθῆνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, πού ἔτυχε νὰ μιλοῦν στοὺς μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἄθῆνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθῆνα μας.

— Καμμιά πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὀμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε πού ἡ Ἀθῆνα ἦτο ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα πού ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλῃ καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὀμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοὶ, χωρὶς ἐξαίρεσι, ἤθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὀμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὤρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, πού θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ὑπὸ τὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιᾷ Κέκροπα καὶ σ' ὄλους τοὺς θεοὺς, πού γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἕνα ὠραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο πού θὰ ἐχάριζε τροφή καὶ ὑγεία στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία τῆς τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιᾶ Κέκροπα. Ἦτο ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνὴ ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα τῶν τὰ παιδιὰ.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολὺ πρῶτῃ.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ἐξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχὴ, πὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῆτε!

Ὁ Κωστᾶκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἄπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἄστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλλᾶ, πὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὄλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψη ἔκαμε τὸν Κωστᾶκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξη πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

← Θὰ ποτίση τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθάριση τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ τοὺς καπνοὺς. ^{v3}
Θὰ γεμίση καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

< Νά, ἐκείνη τὴ στιγμή ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα!

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς;

Ἡ Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἓνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ, ψιλὴ βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά τῆς στάλα
καὶ ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' τοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελά ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιά σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιὰ ἢ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν τοῦ λήη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώσει
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα τοῦ τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσει τὴ σάκ-
κα τοῦ στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἑξαδελφάκια, περπατῶντας προσε-
κτικὰ ὅσο ἤμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο. 3

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τις πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στους κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἐχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, πού θὰ σπείρη τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τις ἀσθένειες.

Στις μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὕνια, πού κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

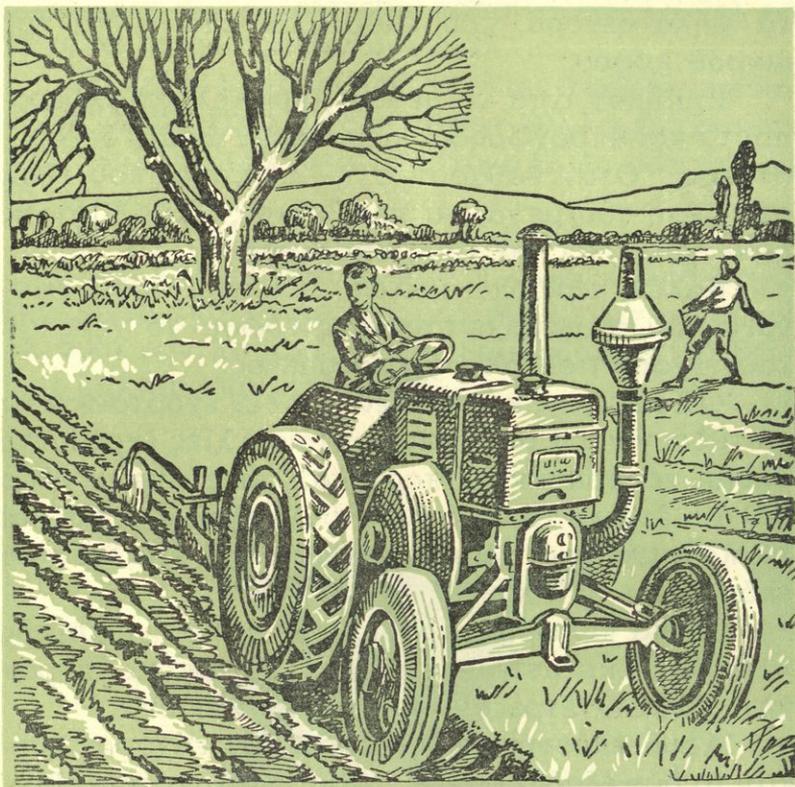
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, πού ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι τοῦ ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρήθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῆ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναῖκά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρῖσουν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσῆς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίση μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερό-πορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ωραία δενδρο-στοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἤλθε γελαστὸς νὰ τοὺς ὑποδεχθῆ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώ-ναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω των. Στὶς πορτοκαλλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρετὰ καὶ εὐχαριστήθη-καν τὰ δύο ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περι-βόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

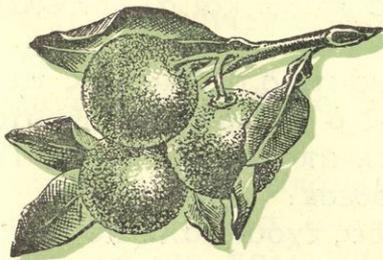
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνη καὶ νὰ τοὺς μιλῆ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οί πορτοκαλλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἐμοσχοβολοῦσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλλια!

Νά καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμᾶτες ἀφράτα μανδρινία. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρά δίπλα στὶς πορτοκαλλιές σὰν καλὲς ἑξαδελφούλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦτο ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

Ὁλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχιά. Τὰ ζῶα, ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ-βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόϊδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα τῶν φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

Ἄφου εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιά καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἠθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἄνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιχτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας!

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ὠραία ποῦ εἶναι! ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἐλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Ὠπ, ὦπ! Ὡς τὰ κλαδιὰ ψηλά. Ὠπ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. Ὠπ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ὠραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἶναι πιὰ ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύση.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιὰ καὶ ὄλοι ἐτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὐχαρίστησαν ὄλοι γιὰ τὶς ὠραίες ὥρες, πὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχωνται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτησαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιὰ σ' ὄλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαιγιά καὶ στὸν παπποῦ!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα κτυπᾷ Ἐσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὔρουν τὸ δείπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ὁ κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωτῆ, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφὸ του ὀργάνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακὲς, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορά και πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, ποὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη και στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

— Νὰ δουλεύης και σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὄρεξι, τοῦ λέγει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειὰ μας. Κι ὅταν ἡ δουλειὰ μας καλυτερεύη, πλουτίζει και τὸ σπίτι μας και τὸ Χωριό μας και ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς και τῶν περιστερῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὐγὴ τὰ βόδια τους κέντροῦν
και σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾶ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ
και τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖό.

Ὁ δουλευτῆς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾶ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποῦ τὶς μικρὲς λαχτάρεις του τὶς λές στὸν οὐρανό.

«Ἄνοιχτὰ μυστικὰ»

Ἄλέκος Φωτιάδης

Μιά ημέρα οί μαθηταί ἄκουσαν μέ προσοχή ὅσα εἶχε γράψει γιά τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ ὀμάδα παιδιῶν.

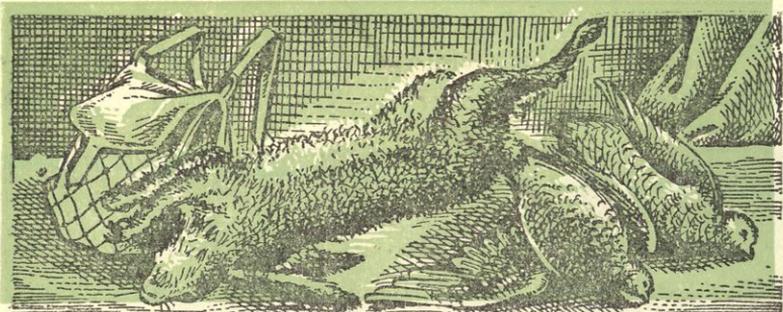
«Ἀπὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἑλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

» Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἦσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἦσαν ὄλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἐξεκόλλησαν μέ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τίς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κέντρο. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τίς ζωντανές οὐσίες στὸ δένδρο. Ὑστερα πέφτουν.

» Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὐκόλα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἶναι ἄπειρα μικρὰ ζωῦφια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὁμορφὴ ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρῶνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνονται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἀνοιξὶ ν' ἀνθίσῃ ξανά καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή εποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχούν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. Ό κύρ- Δημήτρης μ' άλλους χωριανούς, που άγαπούν τó κυνήγι, φεύγουν άπό τά ξημερώματα με τά τουφέκια τους και με μιá καλή προμήθεια άπό φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα και τó σκύλλο, τή Σπίθα. Ό Σπίθα έχει όσφρησι εξαιρετική και ξέρει νά εύρίσκη τ' άγρίμια, νά τά κυνηγά, νά τά πιάνη, δίχως νά τούς κάνη κακό, και νά τά φέρνη στο άφεντικό της.

Πολλές φορές οί κυνηγοί γυρίζουν με τó βασιλεμμά του ήλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στη σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλά όρτύκια, ή καμμιά πέρδικα.

Κάποτε τó βράδυ, όλη ή συντροφιά έρχεται στο σπίτι της Έλενίτσας και τότε γίνεται μεγάλη συζήτηση για έπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, για δύσκολα κυνήγια. Είναι νά γελά κανείς με τις

άστείες περιπέτειες, που διηγούνται και με μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλούν επίσης για την παλληκαριά των σκυλιών και πρό πάντων της Σπίθας, που όλοι την

εύρισκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλλὶ ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, πὺ τὰ βλέπει σκοτῶμένα, πρὶν τὰ πάρη ἢ μητέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψη.

Μιὰ ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιά.

Ένα πρωί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στο δάσος για κυνήγι, μαζί με τὸ σκύλλο του. Ὁ σκύλλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ περπατῆ με μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλλοι, ὅταν μυρίζονται κυνήγι.

Ὁ κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καί, νομίζοντας πὼς ἦτο καμμιά πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἄλλ' ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἦτο. Ἐνας μικρούλης σπουργίτης, πὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτεροῦγες του καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ὁ σκύλλος ἦτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῆ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἕνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλλου. Ἦτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλλου. Καὶ ὁ σκύλλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθοχώρησε λιγάκι, ἐγαύγισε δυὸ - τρεῖς φορές κι ἐκοίταξε με ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγός τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

— Έχε λίγη ύπομονή, είπε ο παππούς. Ο κυνηγός δέν ήτο σκληρός. Έθαύμασε κι αυτός τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλλο του. Έσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἓνα βάτο.

— Ἀχ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εὐχαριστήθηκα πὺ αὐτὸς ὁ κυνηγὸς εἶχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πὺς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητὸ ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἐγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παππούς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδῆ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῆ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα. μαζί μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ἡ Μιμὴ εἶναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. Έχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνη στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατί τὴν ἐκυνηγοῦσε. Ἡ Μιμὴ εὗρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγῃ, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νὰ ριχθῆ στὸ σκύλλο.

Ἀπὸ τὸν Αὐγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ εἶχε γεννήσει στὸν ἀχυρῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, πὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπήγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπη. Καὶ

νά τί ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μέ τὸ πλάι σέ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμῆ ἀγρυπνᾷ κοντά τους μέ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλή μαννούλα τὰ πλένει καί μέ τήν τραχειά της γλώσσα βουρτσίζει καλά - καλά τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νά καθίση νά τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καί τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νά μπορέση πιά νά τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. Ὑστερα ἡ Μιμῆ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀσπρης κοιλιτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν ».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

« Τὰ μικρά τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμῆ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νά τὰ ἰδῶ. Καί τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καί ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμα. Τρέχω πίσω καί βλέπω τὴ Μιμῆ νά κρατῆ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμῆ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καί πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νά κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

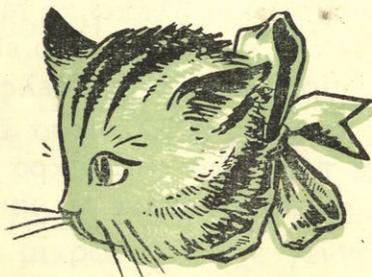
✓ Μὲ μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ἢ ψιψινά μας, ἢ Κάκια,
καθαρίζει στὴ γωνίτσα
τὰ κατάσπρα τῆς γατάκια.

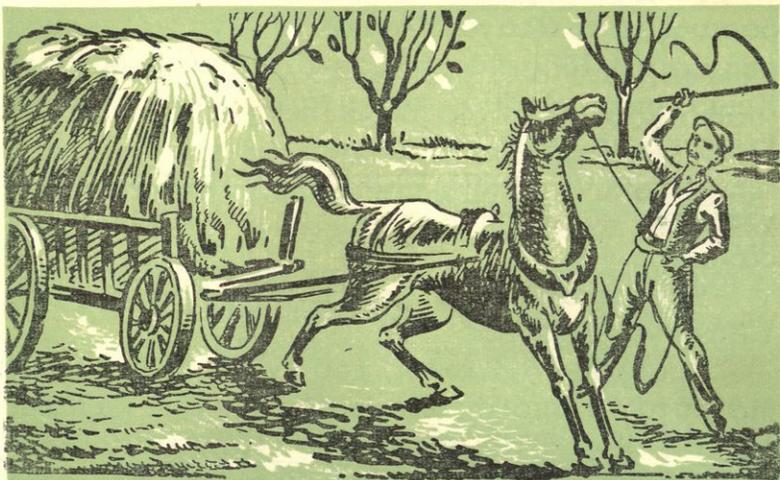
Τὰ ἔχει κάνει σὰν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια.
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ἡ μοναχὴ τῆς ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε μὲ τρέλλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά τῆς.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά τῆς.»

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

✓ Μὲ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὠραίες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἓνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἦτο καταϊδρωμένο. Ἴσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βᾶρος, πὺ ἔσερνε. Ὁ ἄμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώση καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρη ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώνασε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ὑπομονή του ὁ ἄμαξᾶς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἐκινεῖτο κι ὁ ἄμαξᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; *Αφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῆ καὶ θὰ ἰδῆς πὼς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, πού τοῦ ἔχεις κρεμασμένα! ✓ 2

✓ Ὁ ἀμαξῆς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος. ✓ 3

Ἔστερα ἀπὸ λίγο, πού ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἐξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξῆς ἔδειξε πὼς δὲν ἔχει καθόλου, λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔξεψε πρῶτα στὸ σурτὸ χαιραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ σὲ πολλὰς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὀρμὴ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δύο. ✓

✓
 Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποῦ ἦτο περίεργος νὰ ἰδῇ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποῦ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγά-σιγά συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποῦ ἐνώνει τὶς δυὸ ὄχθες ἐνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριά γύρο. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἐξοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἄνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερό εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποῦ μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποῦ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερό πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε:

—“Ἐνα μέρος ἀπ’ αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ’ ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ’ αὐτὸ ἔνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερὸ, κατεβαίνοντας, δροσιζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἔνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

—“Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦτο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο χωριὰ ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτιασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζη πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό. ✓

— Δέν μῶς διαβάξεις, Κωστάκη, καμμιάν ἱστορία.
ἀπὸ τὸ βιβλίο, πού εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νά σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι
γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ὁ Κωστάκης ἐπῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε
κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάζη ἀργὰ-
ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γιὸς τοῦ Πριά-
μου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἔρπαξε τὴν Ἑλένη,
τὴν ὀμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε
στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὄλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβο-
λὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολε-
μήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδος, στὸ στενό, πού χω-
ρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια κα-
ράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἦσαν ἔτοιμα νὰ σηκώ-
σουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσ-
ταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρα-
τοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἄγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν
Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς
τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία.
γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ
στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ
οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν
τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιό λόγο οί θεοί τούς ἔστειλαν αὐτή τή φοβερή κακοκαιρία.

— Ἡ θεά Ἄρτεμις εἶναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. Γιατί ὁ Ἄγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στοῦ κυνήγι τὸ ἱερὸ ἐλάφι της.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά ;

— Ἡ θεά τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἄγαμέμνων θυσιάσῃ στοῦ βωμό της τὴν κόρη του Ἴφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιᾶδες. Καὶ ὁ καθένας ἐρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μπορούσε ὁ Ἄγαμέμνων νὰ κάμῃ μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Για τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἄγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

Ἄμέσως ὁ Ἄγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμῆστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἴφιγένεια γιὰ κάποιον μεγάλο σκοπὸ.

Ἄνυποπτη ἡ Κλυταιμῆστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς ὁ Ἄγαμέμνων θὰ ἤθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὠδήγησε ἡ ἴδια στοῦ στρατόπεδο.

Ὁ Ἄγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἄλλὰ, μὴ μπορῶντας νὰ κάμῃ καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφάνερωσε στοῦ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἂν εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώνασε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῆ κανεῖς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαινή γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἴφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

Ὁ μάντις ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα :

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἡρωϊκὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴν νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνη τὴ στιγμή! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσι τῆς εὐρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῆ. Ἡ θεὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἴφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναὸ τῆς.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Οδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὄλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐχάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοικτὰ, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Υστερα από δυό μηνών έργασία του σχολείου, τὰ παιδιά, μπαίνοντας στην τάξι, αντικρύζουν κρεμασμένη στον τοίχο μιὰ καρτέλλα με καλλιγραφικά γράμματα.

Είναι τοποθετημένη σε πλαίσιο ξύλινο όμορφοσκαλισμένο και στολισμένο.

Τὰ γράμματα και τὸ σκάλισμα είναι τῆς Ἑλενίτσας, πὺ είναι πρώτη στην καλλιγραφία και τῆ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ είναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πὺ πρέπει νὰ τις τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ και πὺ φροντίζουν νὰ τις ἐκτελοῦν.

Νά τί λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νά κτυπᾶς τή θύρα, πρὶν μπῆς στήν τάξι τήν ὥρα τοῦ μαθήματος, καί νά τήν κλείνης πάντα, χωρίς θόρυβο.

2. Νά μὴν τρέχης μέσα στοῦ σχολεῖο καί νά μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξι.

3. Νά εἶσαι πάντα καθαρὸς στοῦ σῶμα καί στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στοῦ σχολεῖο, νά καθαρίζης καλά τὰ παπούτσια σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νά διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τήν τάξι σου, τὸ σχολεῖό σου.

4. Νά ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποῦ ἀνήκει στοῦ σχολεῖο, καί νά τὸ προσέχης.

5. Νά μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τοῦ σχολεῖο, χωρίς σοβαρὴ αἰτία, καί νά εἶσαι πάντα στή θέσι σου τήν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νά ἐτοιμάζης κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καί ὅταν ἀπουσιάζης, νά τὰ συμπληρώνης.

7. Νά μιλῆς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καί μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καί στοὺς μεγαλυτέρους σου.

8. Νά μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νά περιμένῃς νά τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νά ζητᾶς τήν ἄδεια νά μιλήσης.

9. Νά λέγῃς πάντα τήν ἀλήθεια καί νά μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.

10. Ν' ἀκοῦς ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νά τὸν ἀγαπᾶς σάν τὸν πατέρα σου καί νά μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν. ✓

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

✓ Από ημέρες ο δάσκαλος είπε στα παιδιά να γράψουν στα τετράδιά των όσες παροιμίες ξέρουν ή μπορούν να μάθουν για τους φθινοπωρινούς μήνες.

Τα παιδιά έγραψαν στα τετράδιά των πολλές. Νά οι σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τόν Τρυγητή τ' άμπελουργοῦ πάνε χαλάλι οι κόποι.
2. "Αν ίσως βρέξη ο Τρυγητής, χαρά στον τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾿χης.

2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.

3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὀκτῶ σει ρές στ' ἁλώνι.

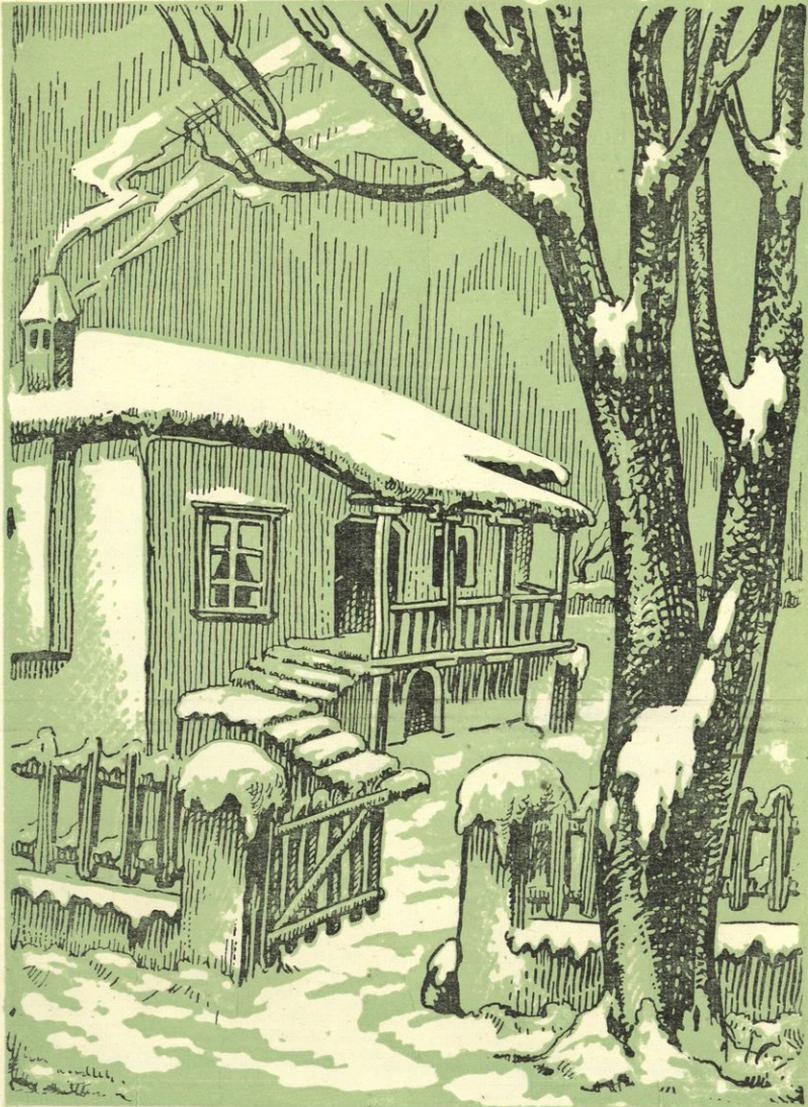
ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.

2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνά οὔτε ζευγᾶς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

✓ Στη γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.
Στὴ στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

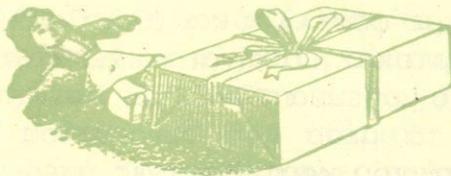
Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, πὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὄνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

Ἅγιε Βασίλει, πὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
Στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχοὺς. ✓

(Ἀνέκδοτο)

Στέλιος Σπεράνσις

Ο χειμώνας αρχίζει από τον Δεκέμβριο και τελειώνει στο τέλος του Φεβρουαρίου.

Τον χειμώνα τα κιτρινισμένα φύλλα των δένδρων έχουν πέσει και το δυνατό κρύο παγώνει και κοκκινίζει τ' αυτιά και τις μύτες μας. Ο αέρας φυσά δυνατός και λυγίζει τα δένδρα με το φύσημά του. Τα γέρικα δένδρα του δάσους δεν άντεχουν στο πολύ φύσημα και κάπου - κάπου ξαπλώνονται στο χῶμα. Εκεί το καλοκαίρι θα ξηρανθούν και θα γίνουν καυσόξυλα.

Αλλά θα τὰ κάμουν κάρβουνα οί καρβουνιάρηδες στα καμίνια.

Τὰ ξύλα στις σόμπες ή στο τζάκι μας και τὰ κάρβουνα στο μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τή ζεστασιά τις κρύες ήμέρες και τις ἀτελείωτες νύκτες του χειμῶνα.

Ο βοριᾶς φυσά πολὺ συχνά και πολλές φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνά οί λευκές πεταλουδίτσες του χιονιού σκεπάζουν ἀθόρυβα τή γῆ και ὅλα γύρὸ μας γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίση ὅμως και ἄς φυσά ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οί ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ρουχὰ των. Μὲ τὸ μαλλί, πὸ μᾶς ἐχάρισαν τὰ ἄθῳα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες και ἄλλα μάλλινα ρουχᾶ.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμῶνα στις δόξες τους και τὸ μᾶζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα του Ἰανουαρίου γίνεται μιά καλοκαιρία, πὸ κρατεῖ ὀλίγες ήμέρες. Οί ήμέρες αὐτὲς λέγονται « Ἀλκυονίδες ήμέρες ».

Ο δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται «Ἀλκυονίδες ἡμέρες».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, πού ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

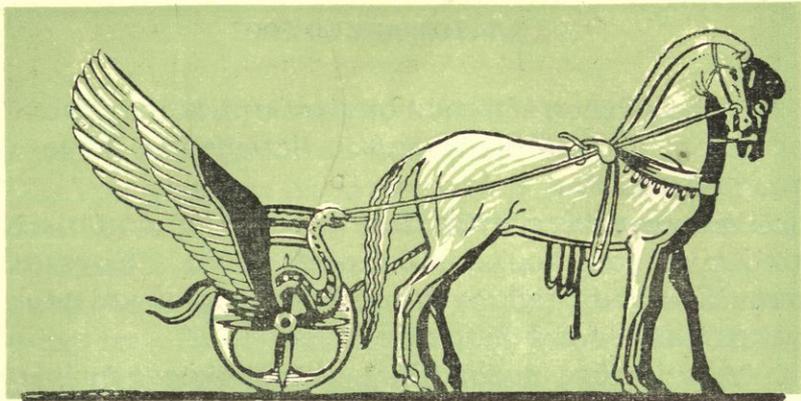
Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, πού ὁ κόσμος τὶς λέγει «Μέρες τῶν Πουλιῶν», δηλαδή τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες ὁ καλὸς Θεὸς γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο :

Ὁ Αἴολος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴ μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾷ τὴν ἀνοιξὶ τὰ αὐγά της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καὶ τὸ μέγλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἐχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλὲς ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾷ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τί ἔμαθαν τὰ παιδιά :

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὄμορφη κοιλάδα, πού τὴν ἔλεγαν Ἔννα. Καμμιά κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, πού ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τοὺς νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὄμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὄμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὀκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράϊδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά τῆς ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, πού σκορποῦσε στὸν ἄερα μιὰ γλυκεῖα μυρῶδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ήτο ό μυρωδάτος νάρκισσος. Καθώς έπλησίασε ή Περσεφόνη τó νάρκισσο και ή μυρωδιά του τήν είχε μισοζαλίσει, εύρηκε τήν εύκαιρία ό θεός του Ήδη, ό Πλούτων, τήν έβαλε έπάνω στο χρυσό όρμα του και τήν κατέβασε στο βασιλείό του, ένω αυτή έφώναζε άπελπισμένα.

Ή Δήμητρα, ή μητέρα της, άκουσε τις άπελπισμένες κραυγές τής κόρης της και τρέχει στην κοιλάδα. Μάτια έκαλούσε με τó όνομά της τήν κορούλα της· δέν έπαιρνε καμμιά άπάντησι. Έρώτησε τις Νεράϊδες, μά κι εκείνες δέν ήξευραν τίποτε.

Όταν ένύχτωσε, άναψε ή θεά δυό πυρσούς από τις φλόγες του ήφαιστείου τής Αϊτνας και μέσα στα σκοτάδια τής νύκτας άναζητούσε τήν κόρη της. Μόλις έφεξε ή ήμέρα, έτρεξε ή θεά στον Ήλιο, πού ταξιδεύει όλόκληρο τόν κόσμο και δέν του ξεφεύγει τίποτε. Έμαθε από τόν Ήλιο, ότι ό Πλούτων, ό βασιλιάς του κάτω κόσμου, είχε κλέψει τήν Περσεφόνη με τή συγκατάθεσι του Διός.

Ό πόνος τής μητέρας Δήμητρας είναι τώρα άσυγράτητος. Θυμωμένη με τόν Δία, φεύγει από τόν Όλυμπο, μεταμορφώνεται σε μιá πτωχή γριούλα, τρέχει πόλεις και χωριά άναζητώντας τήν άγαπημένη της κόρη. Με τήν καρδιά σπαραγμένη από τόν πόνο φθάνει στην Έλευσίνα. Εκεί τή φιλοξενεί στο παλάτι του ό βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ή γριούλα έμπήκε στο άνάκτορο, όλο τó βασιλικό παλάτι έφωτίσθηκε από μιá ούράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ
θεικὴ καταγωγή τῆς γριᾶς. ✓

✓ Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη
τῆς Περσεφὸνῃ συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ
ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφή τῆς
κόρης τῆς, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια
ἐξηράθησαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαρᾶ-
θηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἐχάνοντο ἀπὸ
τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέ-
ταξε τὸν Ἑρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλού-
τωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνῃ στὴ μη-
τέρα τῆς.

Ὁ Πλούτων με λύπη του ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴ
τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσε-
φὸνῃ, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο
στὶς ροδιᾶς τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφὸνῃ ἐδοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο.
παίρνοντας μόνον τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκο-
λουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῆ, ἔφθασε στὴ μη-
τέρα τῆς.

✓ Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δή-
μητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρὰ. Ἄλλὰ οἱ σπόροι
ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμμένοι. ✓ Γιὰ κάθε σπόρο
ἔπρεπε νὰ περνᾶν κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο.
Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο με τὸν
Πλούτωνα καὶ ὀκτῶ με τὴ μητέρα τῆς. Τοὺς τέσ-
σερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρπο-
φοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες με
τις παγωνιᾶς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα. ✓

✓ 54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

✓ Τρεις άγριες έλιές είχαν φυτρώσει έπάνω σ' ένα λόφο. Γύρό τους δέν ησαν άλλα δένδρα. ° Όταν έφυσούσε δυνατός άνεμος, τὰ άδύνατα και λεπτά δενδράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές έκινδύνευσαν νά ξερριζωθούν και νά στρωθούν στο χώμα.

Μιάν ήμέρα ή πιό μικρή και ή πιό άδύνατη από τις τρεις είπε :

— Άγαπημένες μου άδελφούλες, τὸ μέρος πού φυτρώσαμε είναι πολύ άσχημο. Και καθώς έγώ είμαι τόσο μικρή κι άδύνατη, σήμερα ή αύριο θα με ξερριζώση ὁ άνεμος. Γι' αυτό άς σμειξωμε τὰ κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιὰ τήν άλλη, και άς γίνωμε και οί τρεις σάν ένα δένδρο.

— Πολύ σωστά, είπαν οί άλλες δυο άγριελιές.
“Ας γίνωμε λοιπόν και οί τρείς σαν ένα δένδρο.

Τήν άλλη ήμέρα περνώντας ο κύρ - Δημήτρης, πού είχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε και μάζεψε χῶμα γύρο ἀπὸ τίς ρίζες των. “Υστερα τίς ἐμπόλιασε και ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

Ἐπὸ ἐκείνη τὴν ήμέρα ἄρχισαν ν’ ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους και οί τρείς, ὥσπου σὲ λίγον καιρό, ὅποιος τίς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πὼς ἦσαν ένα δένδρο.

Τοῦ κάκου τῶρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οί τρείς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιά τίποτε. Ἐπλώσαν και τίς ρίζες τους στὴ γῆ. Και σιγά - σιγά δυνάμωσε και ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν και εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ἢ ἐλιά, μὲ τὸ δυνατό και τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιὰ τὸ βράδυ, πού γύρισε στὸ σπίτι. Ἄνθει τὸ Μάη. Ἄλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φαντακτερά ἔχουν οὔτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς και μεγαλώνει σιγά - σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, πού δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιηῖται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τίς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζί μὲ τὸ ψωμί και τίς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βᾶσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

Όπου κι αν λάχω κατοικία,
δέν μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦρθε ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.

« Τραγούδια τῆς πατρίδος μου »

Κωστῆς Παλαμᾶς

“Ολοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καί πολλοί κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μέ ἐλαιῶνες, πού ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτά εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριῶν. Ἄπ’ αὐτά πολλά ἀνήκουν καί στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατί κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

ἌΟ κύρ - Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καί ἱδρυσε ἓνα Συνεταιρισμό, πού θά καλυτερεύσει τὴ ζωὴ καί τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καί τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ - Δημήτρη. ἔπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καί ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καί τοὺς χωριανούς του.

ἌΟ Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καί παράγγειλε τὰ μηχανήματα, πού θά ἀλέθουν τὸν καρπὸ μέ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἠλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἄλήθεια, πότε θά ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, πού παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ἐρώτησεν μιὰν ἡμέραν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἄκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδησι ἀπὸ τὴν Ἄγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θά τὰ παραλάβωμε.

— Καί τότε θά ἔχη τὸ χωριὸ μας καί ἠλεκτρικό ;

— Ἄ μηχανή, πού θά κινήσει τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θά εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώση ἠλεκτρικὸ καί σ’ ὄλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. ἌΕπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὰς ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ' αὐγά της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νά μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νά βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τίς μυιγίτσες καὶ νά τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπόνοι εὗρηκαν ἓνα φάρμακο, ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὄταν τὰ δένδρα ραντισθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζώακι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο ἑξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἐχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάρθηκε τότε νὰ μάθη τὸ Φῶτη τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβῆτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, πού ἡ κυρᾶ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιὰ τῆς νὰ φύγη, ὁ Φῶτης ἤξευρε κάμποσα ψηφία.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιά καὶ ἔκανε τσουχτερὸ κρῦο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῆ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὤμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, πού σχόλασαν, ἔριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίσσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του :

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κἀνὴ τόσο κρῦο ;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῆ, γιὰ νὰ κερδίση χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῆ, ποίος θὰ μᾶς φέρῃ ψωμί καὶ κρέας ; Ποίος θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζόμεθα ; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους. γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. Ὅποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός. κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. Ὅταν θὰ μεγαλώσης. τότε θὰ ἐργασθῆς, γιὰ νὰ κερδίσης χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῆ, πού θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῆ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐχαμογέλασε εὐχαριστημένη. Ὅστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνη καὶ νὰ μαντάρη τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὸ βιβλίον τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἄρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Ἄν ἦσαν ἐδῶ τὰ παιδιά τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας. θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους ;

Ἡ γιαγιά, πού ἐκάθητο σ' ἓνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, πού δὲν ἤμπορεῖ νὰ καθίση στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἀσχημο καιρό. Πάλι καλά, πού ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρεῖες, ὅπως ἡ δουλειὰ πού ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρὰ-Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἦτο ταχυδρόμος. Ἄπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεμματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρια ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναίκα του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα. πού ἦτο τότε ἑπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, πού ἦτο τότε ὀκτώ χρονῶν. Νά, σὰν πὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε ἢ ἐχίονιζε ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο, ὁ κύρ - Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχὴ, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. Ὅλα σὰν νὰ ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἀνοίγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὄλο ἐχιόνιζε. Πυκνὸ - πυκνὸ, σάν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ - Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτικὴ του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἓνα μουσαμᾶ, ποῦ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποῦ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ - Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ - Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνήσυχῃ. "Ἄλλες βραδιές, ποῦ ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιά μαζί καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποῦ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τίς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἤρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρὰ - Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ - Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἦτο ἓνα μέτρο κι ὄλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρὰ - Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της ἐπήγαινε στοὶ κακὸ. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἐβουτοῦσε τὰ μάτια της μέσα στοὶ σκοτάδι, μήπως ἰδῆ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στοὶ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ - Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ - Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὄλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν ἐβούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε: ἔλεγε ἡ κυρὰ - Δήμαινα ἀναστενάζοντας. Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἄς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου εὐρίσκεται!

Καὶ ἐγύρισε στοὶ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἤμποροῦσε. Ἔδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά. ἄλλοτε ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στοὶ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἰδῆ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχὸ του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιά ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελλή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στοὺν κύρ - Δῆμο. ✓

Ἄμέσως ἐτοιμάσθηκαν καὶ ἐξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν «Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμμιὰ φωνή νὰ τοὺς ἀποκρινεται.

Τρέχουν δεξιά καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρῦο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὔρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά - Δήμαινα στὸ φτωχικό της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνησμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νά, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίξη καὶ νὰ χώνη τῆ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρὰ του, ποὺ εὔρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ - Δῆμος εὔρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔρριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ - Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπῶ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα!

— Ἡσυχάσε, κυρὰ - Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θο τοῦ περάση.

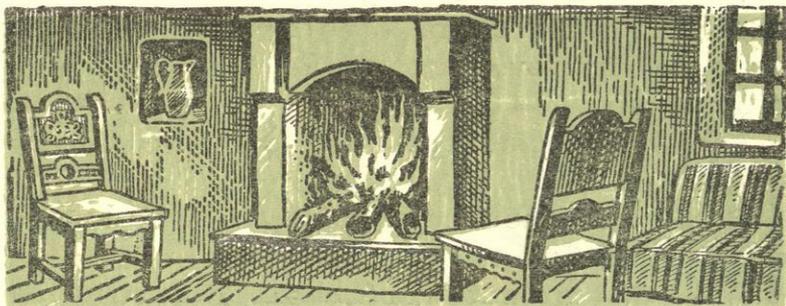
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατώρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὁμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιά τὰ χιόνια. Ἄρχησε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ - Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καί ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ρούχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνη καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψη καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ - Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατί ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας τῆς στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτὴ, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα τῆς, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγιο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά τῆς.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κἀνοῦν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Έχειμώνασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωί και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοί ἐφόρεσαν τὰ βαριά μάλλινά τους φορέματα. Και στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὸ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κύρ - Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἔνωρις στὸ σπίτι, πὸ ἔγινε τώρα πιά χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά και τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες. Τις εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἢ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα

Τὶ γλυκειὰ πὸ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειὲς μέσα στὸ σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλι και πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθαίει κι αὐτὴ, ὅταν τελειώση τὰ μαθήματά της. Περνᾷ στὰ μασύρια τὸ κλωσμένο μαλλι μὲ τὴν ἀνέμη και τὸ

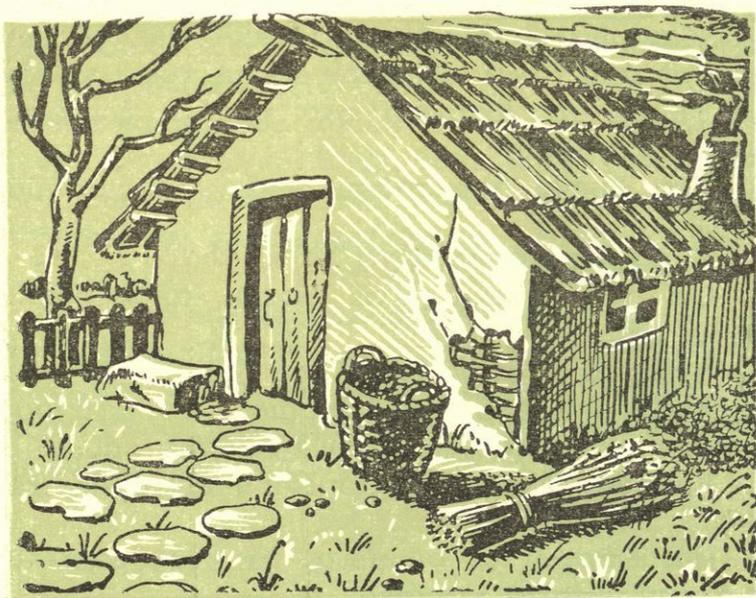
κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νὰ πλέξη κάλτσες καὶ φανέλλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας καὶ μὲ τὸ κρύο ὑποφέρουν

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παπποῦ, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ καὶ ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα καὶ σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειὲς ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ Συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ο Κωστάκης, ο δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολύ με τὸ άχυρένιο καλάθι, πὸυ τοῦ έπήγα τελειωμένο. «Γιὰ στὰ χέρια σου!», μὸυ εἶπε. Τ' άλλα τὰ παιδιά άκόμα παιδεύονται με τὸν πάτο τοῦ καλάθιοῦ.

— Εἶναι άλήθεια, Κωστάκη, πὸς μὸυ μοιάζεις σ' αυτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στὰ χέρια καὶ θά μπορῆς γρήγορα νά φτιάνης πολὺ ωραία πράγματα, ὅπως έφτειανα κι εγὼ μιὰ φορά. Τis ψάθινες καρέκλες, πὸυ έχομε στή σάλα, εγὼ τις έχω φτιάσει. Καὶ θά σοῦ εἰπῶ πὸς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα. έγυρίζαμε ένα βράδυ ή μάννα μου, ο αδελφός μου και εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιά γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιά ἦσαν και κλαδιά λυγαριάς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἕνα γέρο και μᾶς ἐρώτησε :

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά ;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε και χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιά — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — και με ἄχυρο μπορούν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιά σου.

— Χρυσάφι ! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Και πῶς ;

— Νά. Θάρχωνται σέ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φωτιάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

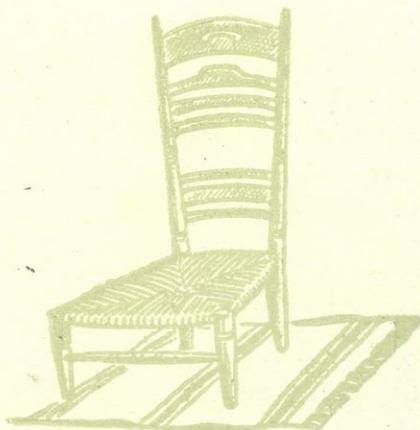
Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του, πού ἦτο ἕνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογιῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ ἐφτιάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγά-σιγά τὰ καλύτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γῦρο χωριά και στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυρίζαμε φέροντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος και πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος ! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, πού ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου πού δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά και τ' ἄχυρο χρυσάφι !

— Κι ἀλήθεια! Ἐκ τὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πὺ ἀνοιξα μὲ τις οἰκονομίες μου ἕνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδελφία, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθῶ στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πὺ ἐκέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδελφία εὐρίσκονται σήμερον στὴν Ἀθήνα. Ἐχουν ἕνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὅταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

—“Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ο δάσκαλος στο Νίκο, ένα συμμαθητή του Κωστάκη.

‘Ο Νίκος κατακοκκίνισε, έσκυψε τὸ κεφάλι κι έψιθύρισε :

—‘Εκρύωνα, κύριε, καί δέν μποροῦσα νά σηκωθῶ πρωί.

‘Ο Νίκος δέν ἦτο κακὸ παιδί. Ἄλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νά κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωί, ὥσπου νά τὸν σηκώση, γιὰ νά ἐτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Αν συνεχίσης ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θά γίνης ; Στὴ ζωὴ πρέπει νά ἔχης θάρρος, νά νικᾶς τὸ κρῦο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καί ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε :

—“Όταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία καί δέν ἔχετε τὴ δύναμι νά τὴν πολεμήσετε, νά φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὄχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μούτσος σ’ ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιὰτὶ εἶναι ὀρφανό, καί πρέπει νά δουλέψη, γιὰ νά βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. ‘Ο ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καί τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν’ ἀφήσῃ τὸ στενὸ του κρεβατάκι, νά πάρῃ τὸν κουβᾶ καί τὴ σκούπα καί νά πλύνῃ τὸ κατᾶστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καί καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρὰ σχοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καί πρέπει νά τὰ συμμαζέψη τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, πού κουνιέται. Δὲν πρέπει νά ζαλίζεται, γιὰ νά μπορῆ νά λύση τὸ σχοινί καί νά τὸ ξαναδέση.

Ἡ θάλασσα τίς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βασιέται καλὰ καί μαζεύει τὰ πανιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψη καμμιά φορά τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρῦο, γὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Με καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Με τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει.
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι.
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειὰ πρωτὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό.
Ξεροτρώγει παξιμάδι.
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῆ
τῆς μαννούλας του ἢ λαχτάρα
τῆς μαννούλας του ἢ εὐχή.

« Παίγνια »

Ἡλίας Τανταλίδης

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαينوέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

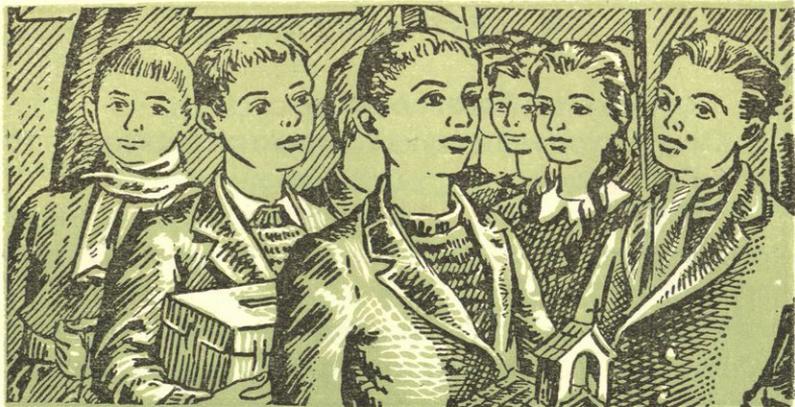
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὐριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο - γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. Ἐχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ὠραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

Ὅσα παιδιὰ ἠμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

Ὁ Κώστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπιράδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἕνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι' ἕνα κτένι.

< Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα. > 4

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγήκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγός ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

“Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὄρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἄκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ ! τάκ ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξεύρουν
γιὰ ποῖο σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῶ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν
νὰ 'πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίрет' ἡ φύσις ὄλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τικτεται,
ἐν φάτνη τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὄλων.

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῶ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποῦ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. Ὅταν ἐγένεσε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα !

Ἀμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμὸς σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβέτα κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πραγματά τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτά καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά των ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φουσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

του σχολείου με τὰ παιδιά τῆς ἕκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων : 4

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἔφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἄϊ - Βασιλῆς ἀρχισε νὰ μοιράζη τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἄϊ - Βασιλῆ. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἔφώναξε :

— Ἐμπρός, παιδιά, ὅποιος τὰ πιάση!

Ἄ, τί ἐγινε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τις σφυρίχτρες, ἔφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγώντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι ἐγελοῦσαν καὶ ἐχαίροντο.

Ἐπειτα ὁ Ἄϊ - Βασιλῆς ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ των. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυκτώσει. Ὁ Διευθυντῆς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιά, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ - σιγὰ ἀρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. 74

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψι. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαίθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μὲ ἓνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τῆ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμάται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὁμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιά ἀστραπή τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιά φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβείσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε. 74

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἐσάν νὰ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸ).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μην προχωρείτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ
θὰ εἶναι τὸ μέρος, ποῦ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο
βασιλιᾶ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῆ
ἓνας βασιλιᾶς ;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώση τοὺς
ταπεινοὺς τῆς γῆς. >

(Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμοῦδία ἀγγέλων :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε ;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη
τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὀδηγεῖ νὰ
πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων
ἀκούεται νὰ ψάλλη).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πὼς θὰ

γεννηθῆ ὁτὸν κόσμον ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων· Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἐχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα. σμύρνα. χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποῦ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποῦ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὅχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στό νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ:)

Δόξα στὸν Ἄναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χθές βράδυ στ' όνειρό μου
τò νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια επάνω του έφυσούσαν
όλα τò χνώτό τους ζεστό.

Τò μέτωπό του ήτο σάν ήλιος
καί μέσα ή φάτνη ή φτωχική
άστραφτε πιό καλά από μέρα
με κάποια λάμψη μαγική.

Βοσκοί πολλοί και βοσκοπούλες
τòν προσκυνούσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι άγγελοι έστεκόνταν
κι έψαλλαν γυρό του «Ώσαννά».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακὸς, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασίαν τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπὸν, πὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψίν του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἐζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψίν του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώση ὁ καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἤμποροῦσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ὁ κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιὰ τὴν εὐχαριστημένον ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησιν τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιὰ τὴν ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζὶ τοῦ τὸν συγκεντρωμένον θησαυρόν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἀδελφοί μου, μετὰ τὴ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρασας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακὴν ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριὰ μοῦ ἔδωκε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸν στοὺς κατόχους του ; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας ;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδον μικρὰς πίττας γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίτταν ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικόν. Ὅσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχοὺς.

Τὴν ἄλλη ἡμέραν, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴν, ἔδωκε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιᾶς πίτταν σὲ κάθε Χριστιανόν καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίτταν, εὕρισκαν τὸ πολύτιμον ἀντικείμενον καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόππιτες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα. στὴν ἐπέτειον τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ημέρα, πού έπι-
θεωρούν και καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωί-πρωί ή
μητέρα τῆς Έλενίτσας έβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρ-
χισε νὰ έτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ή Έλενίτσα, ὅσο νὰ ἔλθῃ ή
ώρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω και ἐγώ ;

— Έμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα τῆς· πάρε
τὸ κουβαδάκι και γέμισέ το ψιλῆ ἄμμο.

Ἡ Έλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι και ἐβγῆκε
στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, και
ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζῃ μὲ ἓνα μικρὸ φυτῶρι. Στὸ
μεταξὺ ἦλθε και ὁ Κωστάκης και τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ἦτο σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι
κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια και μὲ
πόρτα και παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γῦρο-
γῦρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη
μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαί-
νουν ἔξω οἱ κόττες και νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια
τοῦ κῆπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γῦρο-γῦρο σὲ ραφά-
κια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες και κOURNιάζουν.
Κάτω, δεξιὰ και ἄριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε
δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμᾶτα ἄχυρο, ὅπου πη-
γαίνουν οἱ κόττες και γεννοῦν.

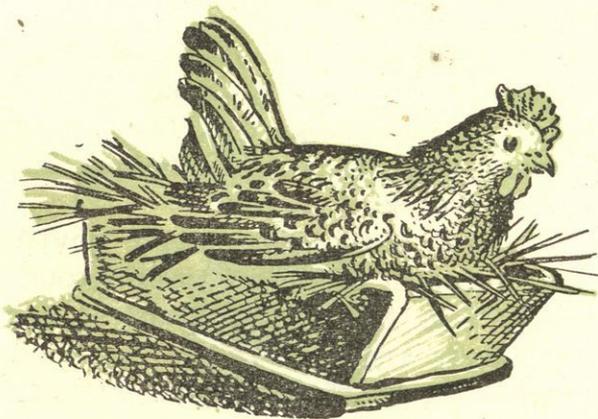
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τώρα κοντὰ τρεῖς
ἐβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ή μαύρη τους κόττα
και κλωσσᾶ. Ἐχει δώδεκα αὐγά και τὰ ζεσταίνει
μὲ τὶς πτεροῦγές τῆς.

Ἡ μητέρα τῆς Έλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι και τὸ εἶχε πιά σκουπίσει και συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλὰ τὰ σανίδια και εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἐπειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, και ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες και τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ και ἔξω στὴν αὐλὴ του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο και θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς και ἔνοιωθαν, πὼς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ και ὠραῖο, και ἔκαμναν γῦρο βόλτες, καμαρωτὲς και εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του και τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφή τοῦ κοττετσιοῦ και ἐφώναξε:

— Κικιρίκου ου ου! σάν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπῆκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλωσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλωσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ ἰδῶ, ἂν ἐβγῆκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἄπλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— Ἄχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, πὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίσει τὰ δοχεῖα, πὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκεῖνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλωσσα μὲ ἐτίμησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, πὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλωσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ. Ἐχετε ὑπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Ὅσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

Ἔστερα ἐβγήκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματόπλεκτη πορτίτσα του.

— Ἔτσι, κοττούλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ελενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὁμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της. ὄσαν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. Ὅλες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετέ τις! Κάνουν ὄσαν νὰ μὴν ἔφαγαν πρῶτ-πρῶτὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. Ἔτσι εἶναι αὐτές, ὄλο νὰ τρώγουν θέλουν. Ὅλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατί ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τις σάκκες των. ἐχαίρετσαν ὄλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἕνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἕνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινὸ :

12. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινός μέσ' στην αύλη
κι κικιρίκοκου λαλεί.
Έχει ένα λοφίο πρώτης
και σπιρούνια σαν ίππότης

Έχει μιά ούρα ψηλή,
φουντωτή και παρδαλή,
και στη μούρη του, γιά γένεια,
δυό φυλλάρια κρεατένια.

Την αύγούλα, πού λαλεί,
σειεί φτερά και κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθήτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παίδων »

Γεώργιος Βιζυηνός

Είναι πολλές ημέρες τώρα, πού ο δάσκαλος
είπε στα παιδιά τῆς τάξεως νά γράψουν στα τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καί καλός μας
| χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
| ραμῦθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
| καιριοῦ.
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
| νισμένα,
χαρὰ σ' ἐκείνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
| μένα.
5. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
| νισμένα,
καί τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
| σμένα.
6. Ἅγια Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη:
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καί σῦρτε καί στὸ
| μύλο,
γιατ' Ἅϊ - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
| τωμένος.

τράδιά τους ὅσες παροιμίες ἤμποροῦν, γιὰ τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὄλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θὰν' τὸν Ἀλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρεμμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

- 1 Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στοῦ
[χορό.
- 2 Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίση.
- 3 Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἀνοιξι θ' ἀν-
[θίση.
- 4 Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίζη, πάλι ἡ ἀνοιξι μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἂν τύχη νὰ θυμώση, μέσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώσει.
5. Παπαντὴ καλοβρεμμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κατάσπρες τούφες, σάν έλαφρές πεταλούδες, στριφογυρίζουν στον άέρα ώρες πολλές έπάνω από τὸ Χωριό. Πέφτουν άπαλά άπαλά και στολίζουν τὰ δένδρα και τούς θάμνους τῶν κήπων, τούς κάμπους και τούς γύρο λόφους. Δεν έχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν άλλα σάν άσπρες όμπρέλλες, άλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου έντύθηκε μέ ένα χονδρὸ χιονάτο έπανωφόρι.

“Όλα τὰ σπίτια φοροῦν άσπρες κουκούλες. Κι όλα τὰ μικρά φυτά είναι θαμμένα κάτω από τὸ κατάσπρο χιόνι.

“Ως εκεί πὸν μπορεί νὰ φθάση τὸ μάτι, τὸ χιόνι όλα τὰ σκεπάζει. Δεν μπορεί νὰ ξεχωρίση κανείς ούτε μονοπάτια ούτε δρόμους.

Βαθειά σιωπή βασιλεύει σ' όλο τὸ Χωριό. Πὸν και πὸν φαίνεται κανένας άνθρωπος κουκουλωμένος. Οί άνθρωποι είναι μαζεμμένοι στα σπítια τους, κοντά στη φωτιά τους. Και τὰ ζῶα είναι χωμένα στους στάβλους και στις φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οί παπαδίτσες κι άλλα πουλάκια πετοῦν από τούς γειτονικούς θάμνους μέ παραπονιάρικες φωνούλες, γιατί δεν εύρίσκουν εκεί νὰ φάνε κάτι. Κι έρχοῦνται ως στις αυλές και ως στα σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα και τούς σπόρους, πὸν τούς έχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιονίσε και κάναμε
μιάν άσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, να μη λειώση.

2

Έ! με τὸ χιονάνθρωπο.
τραβηχθῆτε πέρα!
Άναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαίρα.

3

Άν βαστᾶν τὰ κότσια σας.
πιάστε μετερίζι.
Όπου πέση ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! και σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τῆ ράχι.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κουκκοί.
Φράπ! και τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικές ψυχές »

Στέλιος Σπεράντοας

Ὁ καινούργιος χρόνος ἐμπήκε μὲ ὄμορφη λιακάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, πού εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονές τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωτὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

Ἐμπήκαν στὸ λεωφορεῖο, πού ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἐχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. Ἄλλα χαμηλά. Ἄλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιά παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθήκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλι ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὀμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῆ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εὐρῆκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἔχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, πὺ σιγὰ - σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὐρῆκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, πὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Με τις φωνές τους ο έφημεριδοπώλης και ο κάθε μικροπωλητής αναστατώνουν τους δρόμους. Όλη την ημέρα οι δρόμοι έχουν πολλή κίνησι. Το βράδυ τους φωτίζουν μεγάλες ηλεκτρικές λάμπες. Το ίδιο και τις πλατείες.

Τά παιδιά την πρώτη ημέρα έπερπάτησαν αρκετά και είδαν πολλά πράγματα, πού τους έκαβαν έντύπωσι. Ο πατέρας του Κωστάκη τους τὰ έξηγούσε όλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

↓ Έκεινο, πού έκαμε έντύπωσι στα παιδιά, ήτο το «τάκ», πού έγίνετο με μιση στροφή του διακόπτη δεξιά. Το δωμάτιο τότε έφωτίζετο, σαν να έρπαινε μέσα ξαφνικά ο ήλιος. Κι ύστερα ένα «τάκ» και το δωμάτιο έβυθίζετο πάλι στο σκοτάδι.

— Αυτό το ωραίο φως, πού είναι κλεισμένο μέσα σ' αυτή τή μικρή γυάλινη λάμπα, πότε θα το έχωμε κι έμεις στο χωριό μας; έρώτησε ή Έλενίτσα τον θείο Δημήτρη.

— Πολύ γρήγορα! Αύριο θα σ'ας πάω, να μείνετε δλη την ημέρα, στο σπίτι μι'ας εξαδέλφης μας, Έχει κι αυτή παιδιά σαν και σ'ας. Θα μείνετε μαζί τους κι έγώ θα φροντίσω για το ζήτημα των μηχανμάτων. Θα χρειασθ'η να μείνωμε άκόμη δυο ημέρες έδω και θα φύγωμε την παραμονή των Φώτων για το Χωριό.

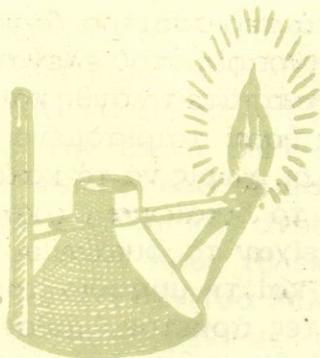
— Α, λέγει ο Κωστάκης. Τί ωραία να έχωμε και

έμεις αυτό το φῶς και να περπατούμε έξω στους δρόμους μας. "Όχι, πού μόλις σκοτεινιάσει, χωνόμαστε μέσα στα σπίτια μας.

—"Έχουν από καιρό, θείε, αυτό το φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

—"Όχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὁμῶς αὐτὸ και νὰ τὸ χαιρώμαστε ἐμεῖς σήμερα, ἐχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς και μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὄλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! Ἄλλ' αὐτὰ ὄλα θὰ τὰ μάθειτε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. ✓ Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ και τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα θὰ στείλῃ μαζί και μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή. ✓

— 3

✓ Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ κύρ - Δημήτρης ἐπήγε τὰ παιδιὰ στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιά τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπήγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ ἐπήγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιὰ. Καθὼς ἦτο καὶ ὠραῖος καιρὸς, ἐβγήκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κήπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ Δικαστήριον, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπήγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο ὁ κήπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιὰ. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: « Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη », « Ἀγαπάτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσιν ». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθοντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γύρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐξή-

τησε την άδεια νά καθίσουν και έκάθησαν και τὰ τέσσερα παιδιά κοντά και συζητούσαν για τὰ παιχνίδια τους.

✓ Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα έβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, πὸν έτίναζε ψηλά τὸ νερό κι εκείνο έπέφτε πάλι κάτω σάν βροχή. ✓ 3

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

✓ Σέ λίγο έσηκώθηκαν τὰ παιδιά, για νά πάνε στό σπίτι. Έφαγαν μέ πολλή όρεξι. Όταν έφαγαν, έκάθισαν στό σαλόνι νά ξεκουρασθούν. ✓ 3

Ξαφνικά, από την άλλη αίθουσα άκούσθηκαν κάτι δυνατές φωνές, πὸν τὰ παιδιά έτρέμαξαν. Η Μαρίκα είχε πάει και είχε άνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιά έτρεξαν πρὸς τὰ εκεί.

Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα έπλησίασαν και είδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μέ γυαλί, γεμάτη όνόματα. Ήσαν τὰ όνόματα πολλῶν πύλεων από όλες τις χῶρες τῆς γῆς, όπως έξήγησε ό Γιῶργος. Η Μαρίκα έβαλε τὸ δείκτη επάνω στό όνομα « Α-

θῆναι » κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ
Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν
Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἓνα μηχανή-
ημα, πού μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν
ἀστραπή σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκούμε τὴν
ᾠρα, πού ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι
κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πάμε στὴν ἐκ-
κλησία, ἀκούμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώ-
τησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς, πού εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε
ἡ Ἐλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρὴ. Ἀλλὰ τοῦ
ἐχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στήλες.
Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἠλεκτρικὸ
ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα
ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν
αὐτό. ✓

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

✓ — Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι
τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος,
καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό. ✓ 3

— Ἐμπρὸς! Ποιὸς ὀμιλεῖ, παρακαλῶ; ... Ἐσὺ εἰ-
σαι, πατέρα; ... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθουμε

στο μεταξουργείο; Κι έπειτα στόν κινηματογράφο;
°Α! ωραία... Θα έλθωμε άμέσως.

°Από τò μεταξουργείο ó κύριος Θάνος είδο-
ποιούσε τò Γιώργο νά πάη με τά παιδιά στο μετα-
ξουργείο, γιά νά τò ίδουν. °Υστερα θα τούς έπαιρ-
νε, νά τούς πάη όλους στόν κινηματογράφο.

°Η Έλενίτσα έσκέφθηκε :

—°Άλλο θαύμα πάλι αυτό τò τηλέφωνο!

Στήν Κοινότητά τους έχουν τηλέφωνο. °Αλλά
δέν τò χρησιμοποιούν όποια ώρα θέλουν και ούτε
γιά μικροπράγματα. Τηλεφωνούν μόνο τά τηλε-
γραφήματα, πού θα σταλουν στήν πολιτεία. °Αν
ήτο εύκολο, θα έπαιρνε στο τηλέφωνο και τά έξα-
δελφάκια της από τήν °Αθήνα.

°Ο Γιώργος είπε, πώς έδω και 30 χρόνια ó με-
γάλος °Ιταλός έφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι
έπέτυχε με τò τηλέφωνο νά μιλουν οί άνθρωποι με
όλες τις χώρες τής γής. °Έτσι έποικινωνούν με-
γάλα πλοία, πού ταξιδεύουν στις μεγάλες θάλασ-
σες, στους ώκεανούς. Κι αν εύρεθούν σέ κίνδυνο,
καλουν άλλα πλοία σέ βοήθεια, πού τούς έρχεται
βιαστική και σώζει από τò θάνατο χιλιάδες ανθρώ-
πινες ζωές.

Τò απόγευμα έκαμαν όλα τά παιδιά ένα πε-
ρίπατο στήν πόλι και τò βραδάκι ó Γιώργος τά
έπήγε στο ξενοδοχείο, όπου τά έπερίμενε ó κύρ-
Δημήτρης. ✓

✓
 Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωῒ, ἐπῆγαν τὰ παι-
 διὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ
 λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα.
 γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη
 ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ πού φαίνεται
 σὰν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ
 δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία
 τὴ θάλασσα, πού τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἡ
 λιακάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία καὶ
 ἕνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θά-
 λασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ
 λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο με-
 γάλιο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ.
 Ἦτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, πού ἄραζε σὲ διά-
 φορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λι-
 μάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα.
 γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δημήτρης, μ' ὅ-
 λες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντο-
 σύνη της, ἦτο πάντα ἕνας μεγάλος δρόμος, ἀνοι-
 κτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ
 μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον, ἔφευγαν
 μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα
 προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἕνα
 μακρινὸ κι ἐπικίνδυνον ταξίδι, ἀντίκρουζαν μὲ λα-

χτάρα τήν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιάλι τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, πού μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραῖαπραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα πού εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, πού οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ - Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικά γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ, πού θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς. Προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, πού τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα. √

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ανοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι.

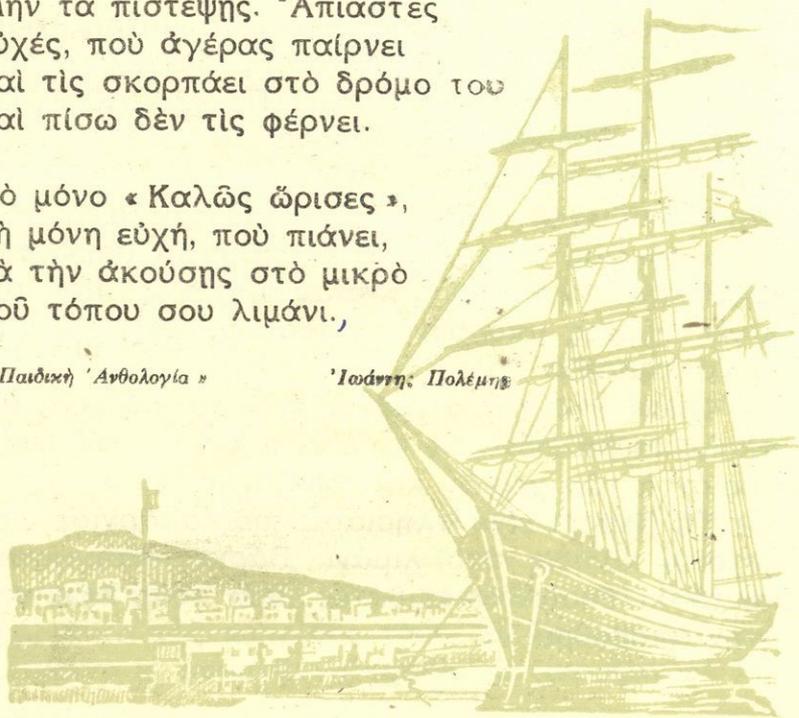
Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσης « Καλῶς ὤρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ἄπιαστες
εὐχές, πού ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο τοῦ
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὤρισες »,
τὴ μόνη εὐχή, πού πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.,

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Ἰωάννη Πολέμη

Πριν γυρίσουν στο Χωριό, ο κύρ - Δημήτρης έπρεπε να περάση κι από τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώση κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἓνα ψηλὸ τοῖχο. Κι ἡ καπνοδόχος τοῦ λὲς καὶ θέλει ν' ἀγγίξη τὸν οὐρανὸ.

Καθὼς ἐπῆγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζη ἓνα καπνὸ, ποῦ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψη στὰ παιδιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὄλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμᾶτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ ἐσηκῶνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβγαγοῦσαν, ἐγρύλλιζαν. Κι ἄλλοῦ κάποια πλατιά λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περιέργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λὲς καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνησι, πού ἐγένετο γυρό τους. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Οἱ μηχανές σέ μιὰ στιγμή κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

Ὁ Κωστάτης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, πού ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Κι ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Τάχα θὰ μπορούσαν οἱ μηχανές νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἐργάτες ; Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παπποῦς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντησι :

— Δίχως τοὺς ἐργάτες, οἱ μηχανές θὰ ἦσαν ἄχρηστες ! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαυαν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Εἶσαι ἔτοιμη ; ἐρώτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιῶτές μας, πού φυλάγουν ἀγρύπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

ἐπάνω στὰ σύνορα! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, κάθε μιὰ γυναίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἔνας λόγος λέει: «Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἔσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρὸ σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε: «Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στήθος νὰ κρυολογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ-Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὑστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει:

— Ἔνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι κι εὐρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, πὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, πὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολὺτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, πὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπάρᾱ μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίση ὁ κουμπάρᾱς σου, Ἐλενίτσα ;

— Ὅ' ἀγοράσω ὅ,τι μοῦ εἶπῃ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία τῆς, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εὐρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. Ἄλλα πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιά τῆς κυρᾱ-Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἡ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιά τῆς κυρᾱ-Γιαννούλας.

— Καὶ ἐγὼ, καὶ ἐγὼ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, πού'θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾱς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπάρᾱς σας θὰ

γεμίξη γρήγορα και θά μπορήτε νά βοηθάτε και τούς πτωχούς τακτικά.

Τά παιδιά ένθουσιάσθηκαν μ' αὐτή τήν ιδέα, ἐκτύπησαν τὰ χέρια των και ἐφώνασαν :

— Ναί, ναί, τί ὠραία!

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

✓ Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στή μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιά ἡ ἐορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαίες, μὲ εἰκόνες και μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθοντο στὰ καθίσματα, πού ἦσαν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

« Παιδιά,

» Ὅπως μέσα ὅτους τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι και μέσα στὶς ἄπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. ² Η σημερινή έορτή της Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στήν Ἑλλάδα, ὅπως καί σ' ὄλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῆ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐξέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στήν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατῆτε.

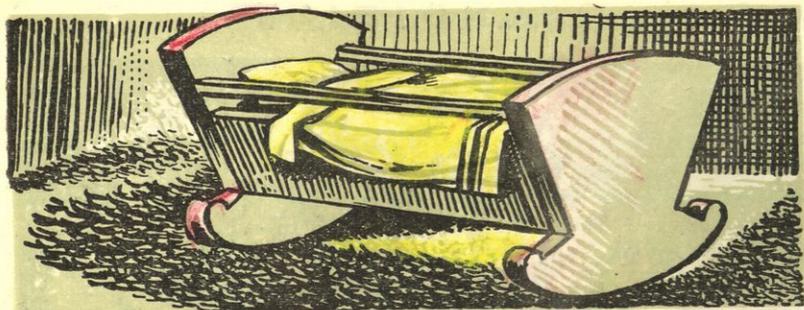
✓ » Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό. ²

» Ὅταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στήν καρδιά ὄλων μας.»

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθησαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκείνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἡ έορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸ Ὑμνο. ²

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

✓ Ποιός τήν κούνια μας κουνάει,
όταν είμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελά στο πλάϊ
και γλυκά μᾶς λέει λογάκια
και τόν ύπνο προκαλεί;
'Η μαμά μας ή καλή. ✓

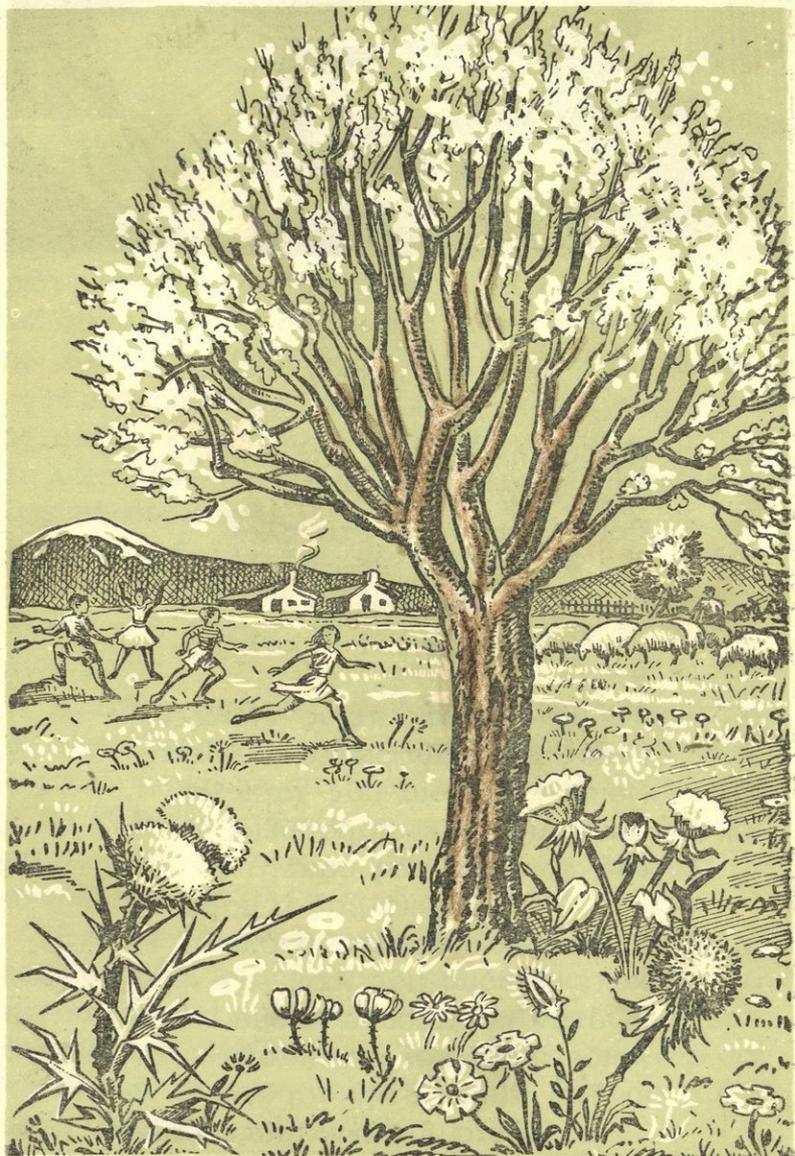
Τά μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια 1)
στή φωτίτσα μας σιμά;

'Η γλυκειά μας ή μαμά.
Κι όταν κάποτε ἕνα στόμα
κάτι με θυμὸ μᾶς λέη,
κι όταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ και σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στήν καρδιά;
Πάντα ή μάννα μας, παιδιά. ✓

'Ανέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

√ Τὰ ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλῆ
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτῆ,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτῆ. √

Γ. Δροσίτης

Ἦλθε ἡ Ἄνοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλί τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἄνοιξις τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἄνοιξις. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιὲς φωλιὲς ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιά πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκραναν. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικὲς βροχὲς δροσιζοῦν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιὰτικὸς ἥλιος εἶναι ζεστός καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιὲς ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ τῶν. Οἱ λεμονιὲς καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιὲς.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμᾶτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδὲς πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι ακίνδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οί πελαργοί, πού κάνουν τις φωλιές τους στα ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στο λιβάδι να πιάσουν κανένα φίδι ή κανένα βάτραχο ή ποντικάκι ή σαύρα, να ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια με τὰ πρόβατα ξεκινούν για τὰ βουνά. Τ' άρνάκια χοροπηδούν χαρούμενα.

Καθώς βόσκουν τὰ πρόβατα στο άπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ό βοσκός παίζει χαρούμενος τή φλογέρα του, ένω ό σκύλλος τόν συντροφεύει δίπλα του.

Το ρυάκι τρέχει άδιάκοπα, ποτίζει τούς διψασμένους ανθρώπους, τὰ ζώα και τὰ πουλιά και δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα και τὰ άνηθ.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στις δόξες τους. Η θερμοκρασία άνεβαίνει και άρχίζουν να ώριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ώραία είναι τήν "Άνοιξι! Χαρά Θεού!

Ό Κωστάκης και ή Έλενίτσα, καθως και όλα τὰ παιδιά του σχολείου και όλοι οί άνθρωποι, άγαπούν πολυ τήν άνοιξι. Η Έλενίτσα μάλιστα συχνά άπαγγέλλει το ποίημα «Η "Άνοιξι» και ό Κωστάκης άποχαιρετά το χειμώνα με το ποίημα « Στο καλό, γεροχειμώνα! » ✓

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
 μυρωμένα. δροσερά,
 με παιγνίδια, με τραγούδια.
 με φωνές και με χαρά,
 τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
 ἄς τὸν διώξωμε και πάλι
 κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλη:
 —Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!
 Στὸ καλό!

Οἱ ἄγροὶ ὅλοι φοροῦνε
 καταπράσινη στολή
 και στοὺς κήπους, πὸ ἀνθοῦνε.
 κελαδεῖ κάθε πουλί.
 Ὅλη ἡ φύση λουλουδιζει
 και φωνάζουν τὰ παιδιὰ
 με χαρούμενη καρδιά:
 —Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!
 Στὸ καλό!

Πρώτη-πρώτη έχει ανοίξει τὰ λουλούδια της ἢ ἀμυδαλιά. Νυφούλα σωστή στά ἀσπρορρόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κήπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνά κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν :

— "Ἄς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλά, ν' ἀνοίξωμε καὶ μείς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της :

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἀμυδαλιά; Ἐλησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρώϊμα λουλούδια της. Νὰ τὴν τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι ὠμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἦλθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κήπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἢ μηλιά ἀσπρορρόδινα, ἢ βερυκοκκιά τριανταφυλιά. Ἰδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμῃ κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι του κήπου. Όλο εκεί ευρίσκονται.

Κάθονται κάτω από τη μεγάλη την κερασιά και ακούουν τις μέλισσες, που ζουζουνίζουν γυρίζοντας από λουλούδι σε λουλούδι.

— Για θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια έμαζέψαμε. Έλενίτσα; είπε ο Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, άπαντᾷ ἡ Ελενίτσα. Θυμάσαι, δυο μικρά καλαθάκια, του Άγιου Κωνσταντίνου ανήμερα. Ήτο ένα από τα δώρα στην έορτή μας.

Τά παιδιά προτιμοῦν τὰ κεράσια από τὰ άλλα φρούτα. Καί δέν ἔχουν ἄδικο, γιατί καί νόστιμα πολύ είναι καί τὰ καλύτερα στολίδια του κήπου, όταν ώριμάζουν. Νά τὰ βλέπης στην κερασιά ανάμεσα στα φύλλα της, νά κρέμονται από τὸ μακρὸ πράσινο κοτσάνι των σάν φουντίτσες, σάν κόκκινο κουδουνάκια!

Μά εκείνο, πὸ κάνει τὰ παιδιά νά ἐνθουσιάζονται γιά τὴν κερασιά, είναι πὸ μποροῦν μ' αὐτὰ νά στολισθοῦν καί τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σάν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

✓
 Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, πού ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἕνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὄλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, πού δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιά χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαῖδουῦν. Καὶ ἕνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκειᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πού λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελουδί ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἕνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἕνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρῦζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἄχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, πού ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὄρθιος.

— Τώρα είναι πιά άνοιξι, ειπε ή μητέρα του, και πρέπει νά σηκώνεσαι πιό ένωρις. Ή Έλενίτσα πιό ένωρις έσηκώθηκε σήμερα. Έμπρός, ντύσου, έτοιμάσου γρήγορα και έλα κάτι νά σου δείξω.

Ό Κωστάκης έντύθηκε, έπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι έτρεξε στην τραπεζαρία. Έκαλημέρισε και έφίλησε τó χέρι τής μητέρας και τής γιαγιάς, πού ήσαν εκεί.

— Μάντεψε λοιπόν ποιός ήλθε σήμερα! του ειπε ή μητέρα του.

— Ή θεία ή Άννα;

— Όχι.

— Ό θείος ό Πέτρος;

— Όχι.

— Μητέρα, συ έτραγουδούσες πριν τó τραγούδι τής άνοιξεως και έλεγες: « Ήλθε πάλι ή άνοιξι » λοιπόν γι' αύτην λές. Ή Άνοιξις ήλθε!

— Χμ! έκαμε ή μητέρα του γελώντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νά τó εύρης.

Έκείνη τή στιγμή άκούσθηκε έπάνω άπό τó άνοικτό παράθυρο, κατά τόν κήπο, ένα « τριτριλ-τριλ, τιτριλ... » και εύθύς δυό μαύρα σπαθωτά πτερά έπέρασαν σαν άστραπή.

— Ά, τά χελιδόνια! έφώναξε και έκτύπησε με χαρά τά χέρια του ό Κωστάκης.

— Ναι, τά χελιδόνια ήλθαν, ειπε ή μητέρα του. Εύρηκαν τήν παλιά τους φωλιά και κελαϊδούν γεμάτα άπό εύχαρίστησι. Τώρα θά τήν έπιθεωρήσουν, θά τήν διορθώσουν όπου χρειάζεται και σε λίγες ήμέρες θά κάμουν τ' αύγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα :

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἦλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς εἰπούμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώνησε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι :

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες ;
τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσοῦν.

Λαϊκό

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν ἔσθῃ πάλι τοὺς νοικοκυραῖους των, πού ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενητεία.

Ἡ δασκάλα ἐμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὑστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν ἀνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν Ἐθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ. ↘

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σάν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

Ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδῆλια τὸ ἐχαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μπορούσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνη ὡς στὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ κι ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάξη ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται, σάν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ - Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ - Πέτρος εἶχε ταξιδεύσει πολλές φορές

μέ αεροπλάνο καί ἤξευρε τί ἔλεγε. Ἀπό ψηλά οἱ πεδιάδες καί οἱ κοιλάδες φαίνονται σάν ἓνα πολυχρωμο χαλί, πού τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μέ βαθυπράσινο χρώμα καί ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἐξακολούθησε ὁ κύρ - Πέτρος, τὴν περνᾷ τὸ αεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μέ τὸ πλοῖο, μέ τὸ αεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καί στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καί σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ αεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τίς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἄνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῦθο, πού ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν Ἴκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ὄταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἐφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μέ τὸ γιό του Ἴκαρο.

Ὁ Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, μέ ὠραίες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλοῦς, πού ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ὁ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρό ἐζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἄλλοῦ κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωκε ὁμως καὶ αὐστηρές διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῆ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποῦ ἔδειχνε πὼς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὅλοκληρα ἡμερόνυκτα ἐκαθόταν καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πὼς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πὼς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένην του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γιὸ του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ο Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὁμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸ πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὠμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πὼς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλά καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήσῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώνησε ὁ Ἴκαρος.

Κι από τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε ἐμπρός, πότε ὀπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν αἰετὸς πολὺ ψηλά κι ἐχάθηκε στὰ σύννεφα.

— Ἴκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλλες! τοῦ ἐφώναξε ὁ πατέρας του.

Ὁ Ἴκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ἰδῆ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, πού ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν Ἴκαρο.

— Συμφορὰ μου! ἐφώναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ Ἴκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρουσε σκόρπια πτερὰ στὰ κύματα. Καὶ σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθειὰ θλίψι τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὠνομάσθηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ πτερὰ του ὁ Δαίδαλος λέγουν πῶς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πῶς δὲν ξαναφάνηκε πουθενά. ✓

✓ Τι ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἴσοδος τοῦ στεφανωμένη γῦρο-γῦρο μὲ μурτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἶθουσα καταστόλιατη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μурτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἶθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα-ἓνα τὰ παιδιά νὰ ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράσταση ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολεῖου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιά φοροῦν τὶς ὠραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ελενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἰδοῦν στὴν παράστασι.

Ὁ Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει :

« Ἀγαπητά μου παιδιά.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἐορτὴ τὸ Ἔθνος μας. Μιὰ

του Εὐαγγελισμού, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθησαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἔθυσιάσθησαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ Ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατί μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά :

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι ἐσηκώθησαν ὄρθιοι καὶ ἐτραγουδῆσαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ :

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποῦ μὲ βιά μετράει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαίρε, ὦ χαίρε, Ἐλευθεριά!

Μετὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίαι. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα - ἕνα μὲ τὴ σειρά στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποῦ εἶχαν μάθει. Κάθε φορά, ποῦ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἐχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: «Εὖγε!, εὖγε!»

Τέλος ἐγίνε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ὠραῖες στολές των ἔκαμαν σὲ ὄλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ὠραία ποῦ ἐπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἐχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἔκλεισαν τὴν ὠραία ἑορτὴ μὲ ἕνα ὠραῖο Ἐλληνικὸ χορό.

Χαρά Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοίξι ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα ὄλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουίζουν, σκαθάρια μὲ ὠραία χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ - μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμηγκία καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα

Ὅλα κινοῦνται, ὄλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτὰ, ἄλλα μισανοικτὰ καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὄχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μααραμμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτὰ, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾶτε πὼς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὄλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μητερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τις ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ὅπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξτε νὰ ἰδῆτε, πὼς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρῶγουν τὶς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμηγκία, ποῦ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ; Ἐρχονται γιὰ τὶς μελίγκρες. Ἄλλὰ δὲν

έρχονται για νά τις φάγουν. Έρχονται για νά τις άρμέξουν.

— Νά τις άρμέξουν; έρώτησαν μ' άπορία τά παιδιά.

— Ναι. Όπως έμεις άρμέγομε τά ζῳα και τούς παίρνομε τó γάλα, έτσι και τά μυρμήγκια. Ζου- λούν έλαφρά τήν κοιλιά αυτών των έντόμων και άπό δυό τρυπίτσες τούς παίρνουν τó χυμό, που τούς περισσεύει. Και τó περίεργο είναι, παιδιά, ότι τά μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αυτές τις μελίγ- κρες και τις φέρνουν σέ μέρος, όπου είναι άφθονη τροφή άπό τρυφερά φύλλα και λουλούδια.

— Γιατί τó κάνουν αυτό τά μυρμήγκια; έρώτησε ó Δῆμος.

— Γιατί τούς άρέσει πολύ ó γλυκός χυμός.

— Και δέν μπορούν μόνα τους νά ρουφήξουν χυμό άπό τά λουλούδια;

— Όχι. Τά μυρμήγκια δέν έχουν, όπως οί μυίγες, οί μέλισσες κι άλλα έντομα, προβοσκίδα νά ρου- φούν τó χυμό των λουλουδιών. Οί παπαδίτσες, παι- δια, συνέχισε ó δάσκαλος, κυνηγούν πολύ τις με- λίγκρες κι είναι ώφέλιμες στον κηπουρό. Λένε, πως τέσσερες παπαδίτσες *μπορούν νά καθαρί- σουν σέ μιá έβδομάδα όλόκληρο ένα καρπο- φόρο δενδράκι άπό τις μελίγκρες. Τά μυρμήγκια κυνηγούν τις παπαδίτσες. Προσπαθούν νά δαγκά- σουν τά λεπτά ποδάράκια τους. Μά εκείνες χώ- νονται μέσα στό λείο και σκληρό κέλυφος τους κι έτσι τά μυρμήγκια δέν μπορούν νά τούς κάμουν τίποτε.

Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῆ στ' ἄλλα παιδιά κάτι, πὺ ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά ; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, πὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἴδουν τὰ μυρμήγκια. Ἦλθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλὸ, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὔρη ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εὔρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἄγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἦλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν καὶ ἔτσι γρήγορα - γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὠραία καὶ περίεργα πράγματα, πὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθουμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε. V

Ἰ Ἄλλα παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δενδρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριά ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. Ὅσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἕνα δυνατὸ βούισμα ἔκτυπούσε τ' αὐτιά τους καὶ ὅταν ἦλθαν κοντὰ, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. Ἐνα πλῆθος ἀπ' αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. Ὅλη τὴν ὥρα ἐγένετο αὐτὸ. Μὰ ἐκείνες ποὺ ἤρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκείνες ποὺ ἔβγαιναν ἦσαν ἄδειες.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμᾶτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ' αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιῶ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ' ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται!

Ὅλοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καί τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, πού φέρουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

Ἔοι ἐπλησίασαν γύρο σ' ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

Ἔοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, πού ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τίς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τους γύρο σὰν ἰδρῶτα μιὰ οὐσία καὶ μ' αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἐργοστάσιο, πού βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδάτο κερί, πού ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, πού βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, πού βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομάκαρα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τίς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. Ὅταν ἀνθίξῃ σ' ἐκεῖνες τίς πλαγιὰς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ' αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρῆσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ἰμμητοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού είναι! είπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιά νά ξεύρετε, αὐτές ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὄλες; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Ὅταν ἡ κηρή-
θρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σέ κάθε
μία ἀπ' αὐτές τις τρυπίτσες καί γεννᾷ ἀπὸ ἕνα
αὐγό. Σέ λίγες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει
μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σέ λίγο
καιρὸ μεταμορφώνεται καί γίνεται μιὰ μέλισσα,
καθὼς ὄλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτές ἐδῶ, πού ἐτοιμά-
ζονται γιά τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ
εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγήκε ἀπὸ τὸ κε-
λί της. Τώρα ἰδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της.
Ἄπ! πάει, ἐπέταξε. Σέ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

Ὅλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καί
τὴν ἀκούουν ἀμέσως σέ ὅ,τι εἰπῆ καί μὲ μεγάλη
προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιὰτὶ εἶναι
μεγαλύτερη καί ὠραιότερη, καί αὐτὴ δίνει ὄλες τις
διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιά μέλι ἔξω
στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νά καθαρίσουν
τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καί θὰ περιποιηθοῦν
τις νεογέννητες κάμπιες καί ποιές θὰ φυλάξουν
σκοποὶ στὴν πόρτα νά μὴν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καί τί θὰ κάνουν, ἂν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός;
ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

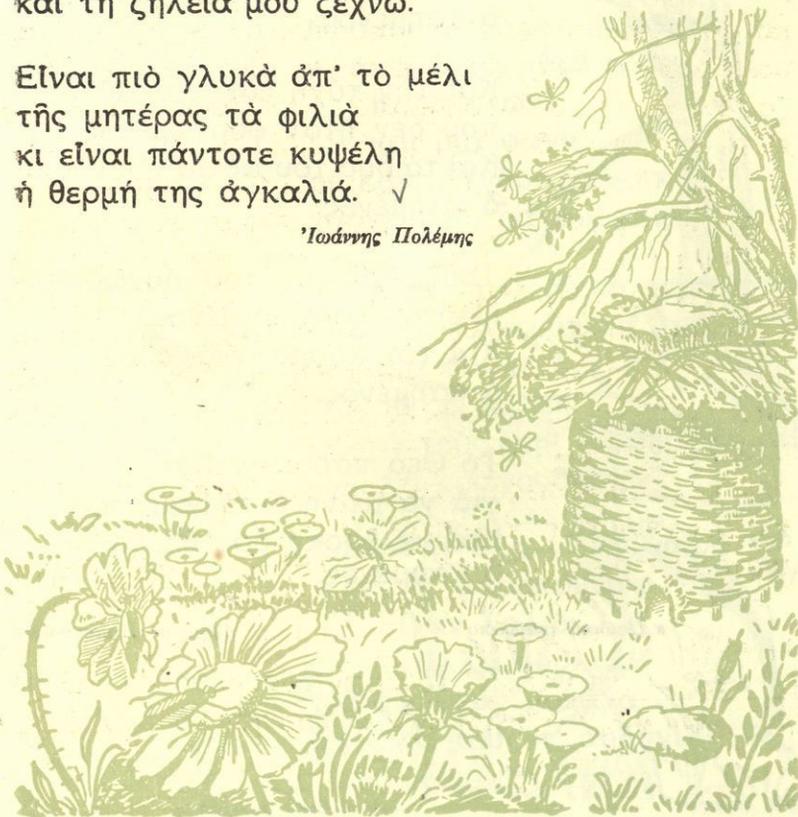
— Χύνονται ἐπάνω του καί τὸν κεντρώνουν μὲ
τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

Τί ζωή εὐτυχισμένη
κάν' ἡ μέλισσα ἐκεῖ!
μέσ' στοῦ μέλι πάντα μένει
μέσ' στοῦ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη τῆς κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἢ θερμὴ τῆς ἀγκαλιά. ✓

Ἰωάννης Πολέμης

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
 ἕνας γαΐδαρος βσκούσε.
 Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
 ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
 κι ἦταν τρισευτυχιμένος.
 Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
 ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
 πὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
 Καὶ τὰ δυὸ του αὐτιά κουνοῦσε,
 ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συχωροῦσε
 κι ἦτανε συχωρεμένος.
 Καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε,
 ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
 γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος.
 Καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
 ὁ καημένος.

« Παιδικὰ τραγῳδία »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνι
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλι
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπάστε σεῖς!
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλι τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά.

Μὰ ἓνα ἦταν μοναχᾶ
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι!

✓ Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης· και ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν ἔνωρις νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πάνε στὴν Ἀνάστασι. ✓ 9

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παπποῦ, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγά καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γῦρο - γῦρο. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκειὰ καὶ ζεστή. Ὅλοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παπποῦς.

Ὅλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὄλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγήκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαν

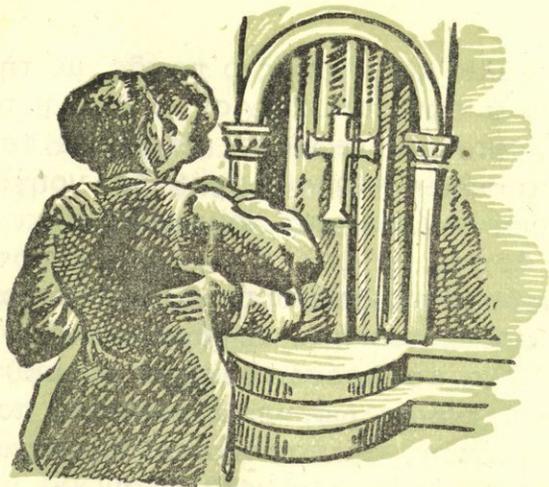
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρεία καὶ γλυκεῖα φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». ³ Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὠραία πού ἦτο, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφύνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά ἐμπῆκαν στὴν ἐκκλησίαι καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, πού ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιά ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιά, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα ἐκάθησαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αὐγὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐγὸ ἐβγήκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παπποῦ!» καὶ ὁ παπποῦς εἶπε: «Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιά μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωτὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα. ⁷

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός Ἄνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες
ὄλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμαστήτε,
μέσα στις ἐκκλησίες τις δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ἐμπροστὰ τοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε.
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε: Χριστὸς ἀνέστη! ἔχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τ' ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι. 2

« Ἀπαντα »

Διονύσιος Σολωμὸς

✓ Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα, τὰ παιδιά τοῦ σχολείου ἐβγήκαν ἐκδρομὴ με' αὐτοκίνητα στὸν ἀπεραντο κάμπο. 3

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' ἕνα χωριό, ποῦ εὐρίσκετο κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιά τοῦ χωριοῦ ἐδέχθησαν τοὺς ἐκδρομείς με' χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεία τοῦ χωριοῦ. κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομείς ἐμπήκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτὸ τὰ παιδιά τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τίς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι ἐσουζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεία ἐφαίνετο πιο' πέρα μιὰ ἀπεραντὴ καταπράσινη πεδιάδα. ποῦ ἔφθανε ὡς τὴ θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ:

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδεὶά ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας. ✓

✓— Γι' αὐτὴν ἤλθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σὰς παρακαλοῦμε πολὺ, τὸ ἀπόγευμα. ποῦ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιά κάτι σχετικὸ με' τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατώρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῆ ἄρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Ἦ Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτὰ ἐχόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια. } }

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας. }

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Ἦ Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἐξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γυρὸ του ἐμαζεύθησαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἤρχισε

— Παιδιά,

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἀχρηστὴ ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βοῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δένδρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὔρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὐτε ἀγριόχορτα δὲν ἤμποροῦσαν νὰ φυτρῶσουν. Χρόνια τῶρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχή αὐτή. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, πὺ ἀφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρὴ.

✓ — Εὐρεθῆκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἶμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποῖος μπόρεῖ νὰ τὰ βάλῃ μετὰ τὴ θάλασσα; ✓ 3

✓ Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἓνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω-κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δάκτυλά του καὶ ὕστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. Ἐνας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μετὰ χῶμα. Ὁ τρίτος ἐφαίνετο σὰν Ἕλληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἦσαν Ἀμερικανοὶ μετὰ τὸ διερμηνέα των. Ὅταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεία, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγωνα καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίῃ μεγάλη ἐσοδεῖα ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. Ὅταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἐβεβαιώθηκαν, πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

Ἐτσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὀρυζῶνες, πὺ βλέπετε γυρὸ σας. ✓

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά, Οί άνθόκηποι είναι στις δόξες των. Οί γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οί τριανταφυλλιές, οί βιολέττες, οί γαρυφαλλιές, όλα, φορτωμένα άνθους, ευωδιάζουν.

Τά παιδιά είναι στον κήπο και καμαρώνουν τά λουλούδια τους.

Ή Έλενίτσα έτοιμάζει ένα στεφάνι από τριαντάφυλλα και ό Κωστάκης από βιολέττες και γαρύφαλλα. Πλέκουν τά λουλουδένια στεφάνια και σιγοτραγουδούν τά τραγούδια του Μάη.

— Καί του χρόνου, παιδιά! άκούσθηκαν δυό γε-

λαστές φωνές. Ἦσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν, πού παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιά ἐμαζεύθησαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιά τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ιδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα μαζί καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἕνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ υἰεῖα καὶ πρόοδο.

Ἐπὶ τὰ παιδιά τῆς τρίτης ἐχειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε:

— Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτῆ,
λουλούδια σεῖς, τι ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῆ ζωῆ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου, κρατῶν-
τας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μαΐου. >

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ
πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαϊδοῦν τὴν Ἄνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μурμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῆ δίψα τους.

Τὰ παιδιὰ ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα.

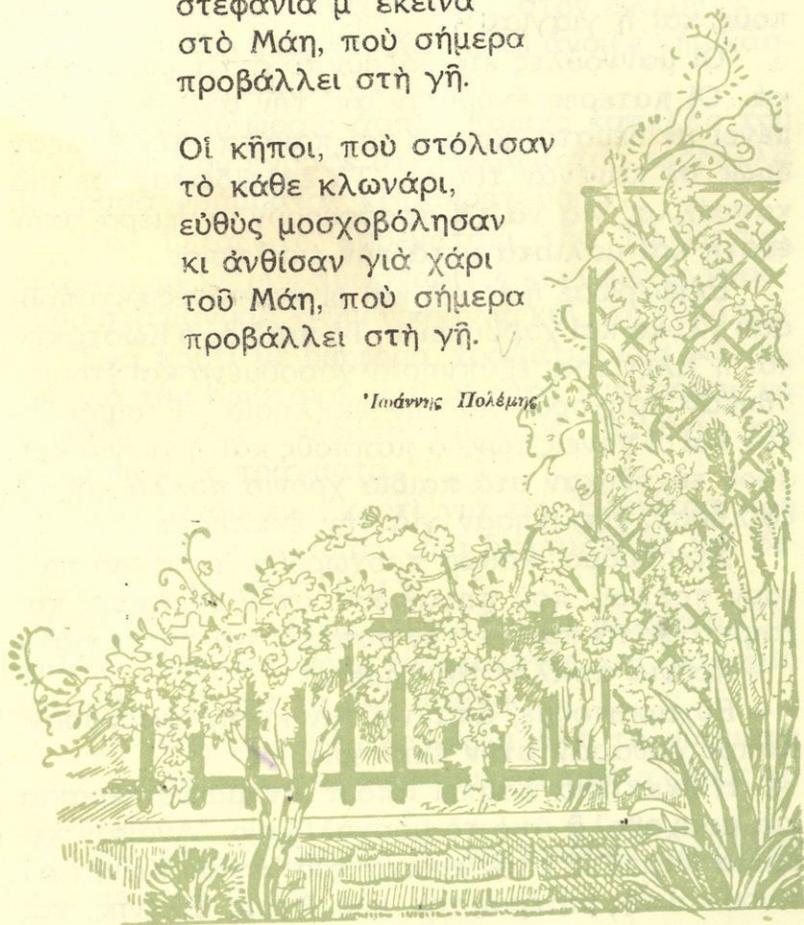

107. ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

✓ Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στὸ Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, πὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθύς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ. ✓

Ἰωάννης Πολέμης

Ἦλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἁγίας Ἑλένης.

↓ Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες γιὰ τὴν ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά. ↓ 3

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκά καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποῦ καὶ τὴν γιαγιά: ↓

— Χρόνια πολλὰ! Νὰ ζήσετε!

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν. ὅσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία. ✕

↓ Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἄναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἁγίας Ἑλένης, καὶ

άσπασθηκαν την εικόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὁραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

Ἐνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γύρο γύρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γυρὸ του.

Ἐνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἤμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

✓ Ἐνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος. ✓ 3

✓ Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίον μὲ ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμᾶτο εἰκόνες χρωματιστές καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ.

Πέντε κουτιὰ μὲ μπογιές σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίξουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἀλώνι.

Δυὸ καραμουζες, πολλές ὠραίες χρωματιστές ζωγραφιές καὶ ὀκτῶ μπαλόνια χρωματιστά.

Ἔστερα ἔβγαλε μιά ὠραία κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὤμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φῶτη.

✓ Ἐπειτα ἔβγαλε ὠραίες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιάς τσόχινες, μὲ πολὺχρωμα κεντήματα. ✓ 3

Καθὼς ἔκοιτοῦσαν τὰ ὠραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλύκίσματα.

— Χρόνια πολλὰ, Κωστάκη!

— Χρόνια πολλὰ, Ἐλενίτσα!

— Νὰ ζήσετε!

— Νὰ ζήση ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας!

— Νὰ σὰς ζήσουν!, ἔλεγαν τοὺς γονεῖς των. ✓

✓ Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρα των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. Ὅλοι ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος καραμουζα, ἄλλος μπαλόني.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ὠραία τῆς ποδία καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦτο στρωμένο ἓνα μακρὺ-μακρὺ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι,
ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διεσκέδασαν.

γ Ἐπειτα τὰ παιδιά ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ
δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια
παιγνίδια τους καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των. √3

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, πού
τῆς ἐχάρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐ-
φίλησε πολλές φορές τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε
πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια
χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

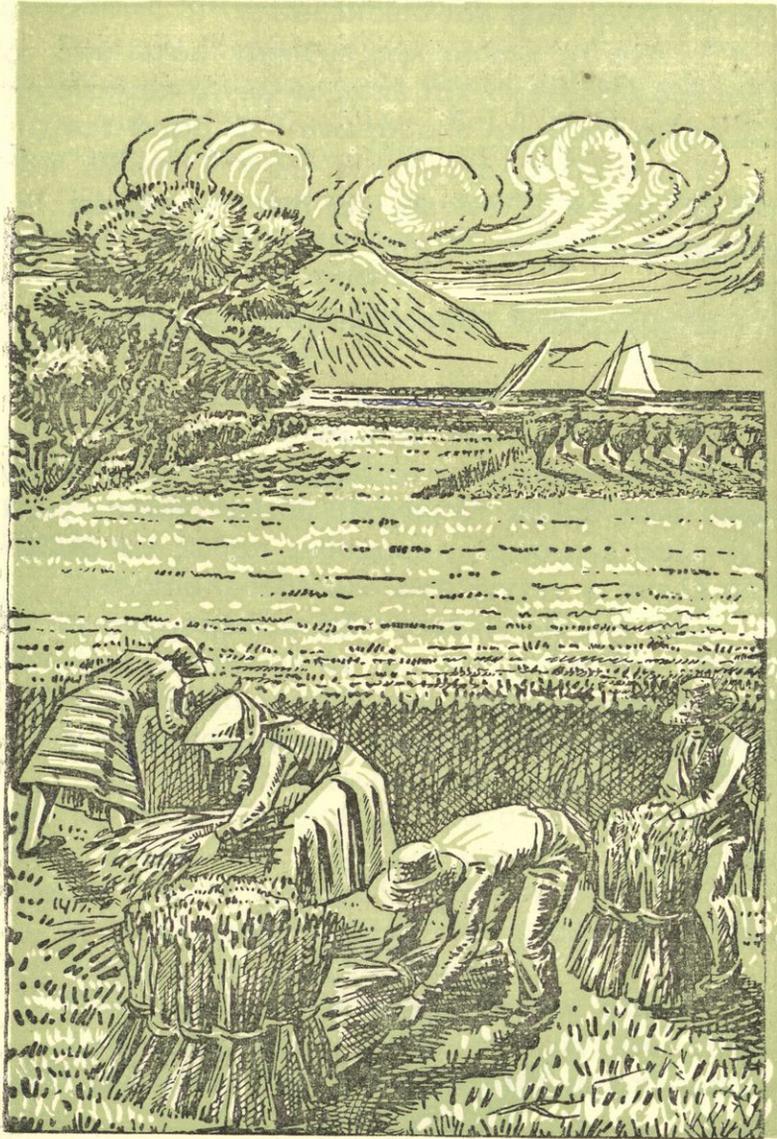
— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἕνα-ἕνα. Μὰ πῶς
πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί
εἶχε μέσα ἕνα σωρὸ παραμῦθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα
πού ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἑξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ
ώραία γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ
βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ του σπαθί καὶ πολ-
λές-πολλές ἄλλες χρωματιστές ζωγραφιές. √

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμᾶτα μὲ ὠριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἄφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγουμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ. Ἄν θέλωμε νὰ ἔχουμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γειμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδῆλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπᾶση καμμιά

ἀπὸ τὶς ἐξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσιζοῦν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῆ ὁ ἄνθρωπος τὶς ὁμορφιὲς τοῦ ἀπεράντου γαλάζιου νεροῦ.

Στὰ βουνά θὰ χαρῆ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιὲς τους. Ἄλλοῦ τὶς σουβλερές βουνοκορφές τους. Ἄλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσούλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά τους καὶ δροσιζοῦν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λειβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρῶτῃ καὶ οἱ τρεῖς τους ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάμπια-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρῶτὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελά-
δημα τῶν πουλιῶν ἐταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐ-
χάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του,
τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη
τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ
τὰ τσοπανόσκυλλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὅταν
εἶδε τὸν κύρ-Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλη-
σιάζουν.

— Καλῶς σὰς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ-Δη-
μήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἦρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρή-
γορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρωτὶ, ἀπάντησαν με μιὰ
φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπάρμπα-Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του
τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ
ὄλοι μαζί ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν
προβάτων, πὺ ἔβοσκαν στὰ γύρο λειβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα
του, ἐφύλαγε ἕνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἐβοηθοῦσε
καὶ ἕνας μεγάλος σκύλλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνές
φωνές τῶν σκύλλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψη-
λώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκεῖα φλογέρα κάποιου
τσοπάνη; πὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμο-
νικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τῶρα οἱ καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρουγκες. Έκεί οι τσοπάνηδες αρμέγουν τὰ πρόβατα και γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, που τις λένουν καρδάρες, με τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη και γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ και ἐχαιρέτησε τὸν κύρ- Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη και τὴν Ἐλενίτσα και ὄλοι μαζί ἐμπήκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Ἦτο κατακάθαρη και ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες με ὠραία χρώματα ἦσαν στρωμένες. Ἐκεῖ ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν και ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

√Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο» Ἦτο ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπῆτι, που ἐχρησίμευε και γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα και τὸ ἀνακάτευαν με μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα και τὸ ἐκρεμούσαν γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ που ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρί τὸ ἔβραζαν και ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ τὴ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓνα κάδο στενὸ και ψηλὸ, ἐκτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὸ τὸ γάλα, που ἦτο μέσα, και ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἐχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα και ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογῆσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀπεχαιρέτησαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπῆτια τους. √

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦτο μιὰ ἡμέρα ὁμορφῆ, πού ἐπρομηνοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλές τους, πού τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἄπο χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδησι, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, πού πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετήσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἐξεκίνησαν. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμμὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἦσαν ἐκεῖ μα-

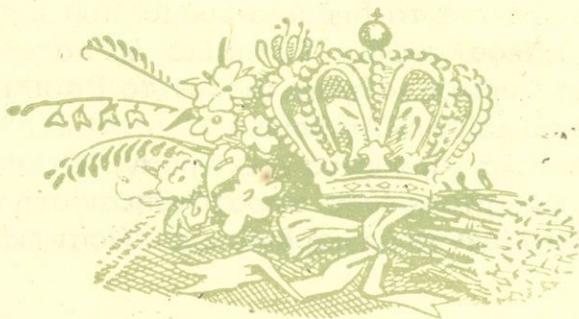
ζεμμένοι και πολλοί χωρικοί με τον Πρόεδρο της Κοινότητας.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἄστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, πὺ ἐκοιτοῦσαν περιέργα. Μ' ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μετὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸν Ὑμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰν ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἐχάιδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἐχαιρέτησε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἐχαιρέτησε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς μετὸν Διάδοχο.

Ἦτο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, πὺ ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπήκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τίς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὄλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὄμορφη κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἢ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὄμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράϊδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἢ ἴδια ἢ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἢ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παρεδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἢ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα.

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τῆ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἢ θεά, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριά ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἢ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέγει στὴ γριά:

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξης γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἢ θεά, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου!

↓ Σάν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἄθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

— Ἡ Ἄθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώνησε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ Νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποῦ ἔτυχε νὰ εὔρεθοῦν μπροστὰ, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἄθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ὀλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμᾶτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνας, στίς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζη τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσὴ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὔρη κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἐκτύ-

πησε στο μέτωπο την Ἀράχνη με τὴ σαΐτα της.

Κάτι σὰν τρέλλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεϊκὸ ἐκείνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμὸ της θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

✓ Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειὰ, τὴν ἔρράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίσθηκε. ✓ 3

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, πού ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει πάντα τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί της. ✓

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορὰ φορτωμένος δέματα, κουτιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὄλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὅστερα ἄνοιξε ἓνα μακρὸ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε:

— Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλήνα, πού πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο έπάνω.

— Ά! ή τρόμπα! έφώναξαν τὰ παιδιά.

— Η καταστροφή τών έντόμων! είπε ό πατέρας.

Και άμέσως έγέμισε τó έργαλειό με «Ντί ντί τί», πού είχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. Έξω από τó μπουκάλι ήσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αυτό, πατέρα; έρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

— Όχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνώτερο από τó φλίτ. Λέγεται «ντί ντί τί» και σκοτώνει όλα τὰ έντομα. Άκόμη και μικρά ζώα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νά ραντίζη παντού. Έβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σαν μικρό συννεφάκι, και όπου ήτο καμμιά μυίγα, έπεφτε εύθως κάτω ψόφια.

Έμύριζε όμως λιγάκι σαν βενζίνη ή νέφτι.

— Δεν μυρίζει ώραία, είπε ή Έλενίτσα.

— Όχι και πολύ ώραία, άποκρίθηκε ό κύρ-Δημήτρης, αλλά δεν βλάπτει καθόλου σέ μας.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ένόχλησις από τις βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες οι νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας του Κωστάκη, νά πάρουν άπόφασι, νά πολεμήσουν αυτόν τόν κακό έχθρό, τή μυίγα.

— Τόσο κακό κάνει; έρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾷ στὰ πόδια τῆς καὶ στὰ πτερά τῆς ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἡσυχὰ τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἐκάθησε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσύ τρώγεις τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;» ν

Καὶ ὁ γιατρός λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωῦφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωῦφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα: κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦσαν θηρία. Δὲν εἶναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετό ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς ὀλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιὰ τὴν αὐτὴν αἰτία ἐντομοκτόνα μᾶς ἦλθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τούς δέκα*μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἐντὶ νά σᾶς τοὺς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πὼς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καί νά τοὺς εὑρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζητήσει γύρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καί εὗρηκαν δέκα ὑγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καί σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

✓ — Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαρᾶς άπό τό δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, και φώναξέ τον, είπε ή μητέρα της Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, με παλιά ρούχα, ξυπόλυτος, με γυρισμένα τᾶ πανταλόνια και μ' ένα σκούρο μανδήλι γύρο στο λαιμό του, ό ψαρᾶς' έκρατούσε ένα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; έρώτησε με τή χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στην αύλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τί ψάρια έχεις; έρώτησε ή μητέρα της Έλενίτσας.

— Νᾶ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαρᾶς. είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε ακόμη καλά - καλά άκουμπήσει τό πα-

νέρι και νά και ή γάτα, πού έπλησίασε νά τά έπι-
θεωρήση.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τής έκαμε ή 'Ελενίτσα,
και τήν έδιωξε.

Στό πανέρι ήσαν λογιών-λογιών ψάρια.

Είχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
στακτόμαυρες με άσημένα κοιλιά, λιθρίνια τραν-
ταφυλλένια, σαφρίδια με τó χρυσό γαζί στο πλάγι-
των. Τά μάτια των έμαύριζαν, τά σπάραχνά των
έκοκκίνιζαν, έμοσχοβολούσαν θάλασσα.

'Εβαλε στη ζυγαριά του και έζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

✓ Η μητέρα τής 'Ελενίτσας τά έβαλε σέ μιá λε-
κάνη, έπλήρωσε τόν ψαρᾶ και, ᾗμα ἔφυγε εκείνος,
είπε: ✓ 3

— 'Ελα, 'Ελενίτσα, νά τά καθαρίσωμε. ✓

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

✓ 'Επήγαν μαζί στην κουζίνα. Η μητέρα τής 'Ε-
λενίτσας έπήρε ένα ψάρι στο χέρι, τó έκράτησε
άπό τήν ούρά και είπε:

— 'Ετσι θά τó ζύσης με τó μαχαίρι, νά βγοῦν τά
λέπια. Με προσοχή, νά μην κοπῆς.

Η 'Ελενίτσα έπήρε τó ψάρι και ᾄρχισε νά τó
ξελεπίζη.

— Γιατί τά έχουν τά λέπια, μητέρα; έρώτησε.

— Είναι τ᾽ φόρεμά των, άποκρίθηκε ή μητέρα
της. Γλιστροῦν ἔτσι εύκολα μέσα στο νερό.

— Νά το, τó έκαθάρισα! είπε σέ λίγο ή 'Ελενί-
τσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε:

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα:

Καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερα του.

— Τί τρώγουν, μητέρα; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βοῦρκο πολλές φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Για ἰδές, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του! ✓

✓ — Ἄ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάρραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάρραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ἦστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε:

— Ἄ, γιὰ ἰδές, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Ἰδές! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦτσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

✓ — Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ-σιγὰ μεγαλώνουν. ✓ 9

Ἄφου τὰ ἐκαθάρισαν καλὰ ὄλα, τὰ ἔπλυναν με ἄφθονο νερό καί ἔρριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἄλατι. Ὕστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἡσυχῆ. Ἄφου ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποῦ τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὕστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

✓ — Πόσο θὰ εὐχαριστηθῆ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, ποῦ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα! ✓ 4

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ὁ Κωστάκης, τὸ κουτὶ με τὸν κουκουλόσπορο, ποῦ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ-Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποῦ τὴν ὠνόμασαν «Γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος». Ἡ γωνία αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε ποῦ ἐβγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκουβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αὐτὰ ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἐμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, ὅσα παιδιὰ δὲν εἶχαν ἰδεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του κοί τις ἄλλοι γές του.

Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν καὶ πὶο πολὺ, ὥσπου ἐγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἓνα πρωὶ μερικὰ ἐσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους. ἔλεγαν τὰ παιδιὰ.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ καὶ ἔφεραμε ρεΐκια καὶ θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα ἐσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη τὸ κουκούλι, ἓνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὀκτῶ ἡμέρες κι ἓνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλη ἓνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἐβγήκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αὐγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω ;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριάς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιά μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου.
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά'βρω κάποιαν ὥρα.

«Τραγουδιστὴς τῶν Παιδιῶν» Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μέ τήν αυγούλα
κι άπάνω εϑϑύς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καί βγαίνει στήν αυλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
έχει δουλειές νά κάμη
καί πρέπει νά προκάμη,
νά μὴ σταθῆ στιγμή.

Τ' άνθη της νά ποτίση,
τις κόττες νά ταΐση,
τό σπίτι νά σκουπίση
νά φτειάξη τό φαί.

Τά ρούχα ν' άερίση,
παντοϑ νά συγυρίση,
νά ράψη, νά κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

Όμως τόσο μικρούλα
πώς όλα τά προφταίνει;
Σέ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δέν είναι μονάχούλα,
βοηθάει τῆ μητέρα
κι έτσι τά βγάζουν πέρα
οί δυό τους μιά χαρά.

Ἀπὸ ἡμέρες τώρα ἐγίνοντο ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρη καὶ σηματοστολισμένη. Ἔχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστὰ τῆς εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἐκθεσίς τοῦ Σχολείου. Ὄταν τελειώσῃ ἡ ἑορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

Ὄταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτὴ.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνα παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτησε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιά τῆς Ἑκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἕνα παιδί τῆς Ἑκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιά συγκινήθηκάν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιά τῆς Ἑκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἄλλοῦ ἐχρειάζετο.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα :

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμανεν ἡ ὥρα.
Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὡς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε:

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἐσένα θά 'χωμε, σχολειὸ μας, ὄδηγὸ
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρι.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνο,
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. 'Η Αύγουλα ✓	5
2. 'Ο Κωστάκης και ή 'Ελενίτσα ✓	7
3. *Ανοιξε τὸ σχολεῖο ✓	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα) ✓	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ ✓	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα) ✓	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά ✓	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα ✓	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα) ✓	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχή ✓	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἐξοχή ✓	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι ✓	26
13. *Ἄλλα παιγνίδια ✓	29
14. 'Η ὁμορφὴ χώρα ✓	36
15. Τὸ φθινόπωρο ✓	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιὰ γιὰ τὸν τζιτζικα ✓	41
17. Τὰ παιδιὰ εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ ✓	43
18. Τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο ✓	48
19. 'Ο τρύγος ✓	50
20. Τὸ τσιριτρό (ποίημα) ✓	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν ✓	53
22. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα ✓	55
23. Στὴν ἐκκλησία ✓	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα) ✓	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας ✓	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα) ✓	63
27. Μιὰ ὀμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας ✓	64
28. 'Επισκέψεις ✓	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ ✓	70
30. 'Εμπρὸς (ποίημα) ✓	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος) ✓	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἢ 'Αθήνα μας ✓	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια ✓	81
34. 'Η σπορὰ ✓	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη ✓	86
36. 'Ο στάβλος ✓	88

	Σελ.
37. 'Η κούνια	89
38. 'Ο πατέρας του Κωστάκη	91
39. 'Η καμπάνα του Χωριού (ποίημα)	92
40. Τò πέσιμο των φύλλων	94
41. Τò κυνήγι	95
42. Τò θάρρος του σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οικογένεια	98
44. Τα γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιά έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
47. 'Η θυσία της 'Ιφιγενείας	105
48. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
49. Οί παροιμίες για τò φθινόπωρο	110

Χ Ε Ι Μ Ω Ν Α Σ

50. Χειμώνας (ποίημα)	113
51. 'Ο χειμώνας	114
52. 'Αλκυονίδες ημέρες	115
53. Δήμητρα και Περσεφόνη	116
54. Οί τρεις αδελφούλες	119
55. 'Η ελιά (ποίημα)	121
56. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
57. 'Η εργασία	124
58. 'Ο ταχυδρόμος	126
59. 'Ο Λαθούρης εύρισκει τόν αφέντη του	129
60. Κοντά στο τζάκι	131
61. 'Από τη λυγαριά και τò άχυρο χρυσάφι	133
62. Τò ναυτόπουλο	136
63. Τò ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τα κάλαντα των Χριστουγέννων	140
66. 'Η έορτή στο σχολείο	142
67. Τò προσκύνημα των Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί είπε ó δάσκαλος για τή βασιλόπιττα	149
70. 'Η κλώσσα	151
71. 'Η κλώσσα είναι καλή μητέρα	153
72. Πετεινός (ποίημα)	155
73. Οί παροιμίες του χειμώνα	156
74. Χιόνι στο χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στὴν πολιτεία ✓	160
77. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις ✓	161
78. Ὁραῖο φῶς ✓	162
79. Στὸ δημόσιο κήπο ✓	164
80. Τὸ ραδιόφωνο ✓	165
81. Τὸ τηλέφωνο ✓	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας ✓	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα) ✓	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο ✓	171
85. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου ✓	172
86. Οἰκονομία ✓	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας ✓	175
88. Ἡ μαννούλα (ποίημα) ✓	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἀνοιξιὰτικὴ αὐγὴ (ποίημα) ✓	179
90. Ἡ Ἀνοιξίς ✓	180
91. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα) ✓	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν ✓	183
93. Τὰ χελιδόνια ✓	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο ✓	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος ✓	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ ✓	192
97. Στὸν κήπο τοῦ σχολείου ✓	195
98. Τὰ μελίσσια ✓	198
99. Ἡ κυψέλη (ποίημα) ✓	201
100. Ὁ καημένος (ποίημα) ✓	202
101. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα) ✓	203
102. Ἀνάστασι ✓	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα) ✓	206
104. Μία ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ ✓	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα ✓	208
106. Ἡ πρωτομαγιά ✓	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα) ✓	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας ✓	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι ✓	219
110. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη ✓	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι ✓	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ ✓	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων ✓	227
114. Ὁ φαρᾶς ✓	231
115. Στὴν κουζίνα ✓	233
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος ✓	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα) ✓	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα) ✓	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων ✓	238

EIKONOΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως Π. ΛΟΒΕΡΔΟΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 208/22-1-59)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	20
5. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχή	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἄλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορά	43
11. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. Ἡ Κυριακὴ (<i>ποίημα Ἡ. Τανταλίδου</i>)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	63
20. Μιὰ ὀμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (<i>πατριωτικὸς διάλογος</i>)	74
23. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ σπορά	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ Χειμῶνας	114
31. Ἀλκονίδες ἡμέρες	115
32. Δημήτρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἐργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης εὕρισκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. Ἡ κλώσσα	151
41. Ἡ κλώσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζυνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίαι τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. Ἡ Ἄνοιξις	180
47. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίτσια	198
52. Ἡ κυμέλη (ποίημα Ι. Πολέμη)	201
53. Ὁ καημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	203
55. Ἀνάστασι	204
56. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπρόσινη πεδιάδα	208
59. Ἡ Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα Ι. Πολέμη)	213
61. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
65. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ὁ ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αὐγούλα (ποίημα)	237
69. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

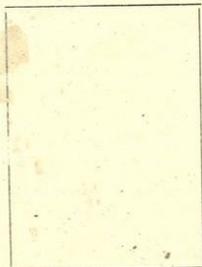
1. Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. Ἡ καθαρὴ εἶναι μιστὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. Ἡ ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρός (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

	Σελ.
11. 'Η βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα).	82
12. 'Ο πατέρας του Κωστάκη	91
13. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα 'Αλ. Φωτιάδη).	92
14. Το πέσιμο των φύλλων	94
15. Το κυνήγι	95
16. Το θάρρος του σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οικογένεια	98
18. Τα γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα).	100
19. Κάρο φορτωμένο	101
20. Μία έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
21. 'Η θυσία της 'Ιφιγενείας	105
22. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
23. Χειμώνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα).	113
24. Οι τρεις αδελφούλες	119
25. 'Η ελιά (ποίημα Κ. Παλαμά).	121
26. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
27. Κοντά στο τζάκι	131
28. 'Από τη λυγαριά και το άχυρο χρυσάφι	133
29. Το ναυτόπουλο	136
30. Το ναυτόπουλο (ποίημα Η. Τανταλίδη)	138
31. Το προσκύνημα των Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου "Αγρα).	148
33. Χιόνι στο χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα).	159
35. Τα παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετική ήτο η πόλις	161
37. 'Ωραίο φώς	162
38. Στο δημόσιο κήπο	164
39. Το ραδιόφωνο	165
40. Το τηλέφωνο	166
41. Στο λιμάνι της Χώρας	168
42. Καράβι ανοίγει τα φτερά (ποίημα Ι. Πολέμη).	170
43. Στο μηχανουργείο	171
44. 'Η φανέλλα του στρατιώτου	172
45. 'Η Μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα).	177
46. 'Ανοιξιάτικη αύγή (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Το άεροπλάνο	188
48. 'Ο Δαίδαλος και ο 'Ικαρος	189
49. Στόν κήπο του σχολείου	195
50. Οι Βασιλείς περνούν από το Κεφαλοχώρι	223
51. 'Η γωνιά του μεταξοσκώληκος	234
52. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον σπερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον.

Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

024000028276

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', ΣΕΙΡΑ Γ', 1959 (ΧΙ) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 180.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Επιχειρηματικό τμήμα του Εθνικού Εκπαιδευτικού Ινστιτούτου

